N°. 47. A°. 1859.

DONDERDAG 24 FEBRUARIJ.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau : Hoogstraat Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . ƒ 1.—
Iedere regel meer . . . . - 0.20
Andere Advertentien per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een **BIJBLAD**, *bevattende een verslag van de zitting der Tweede Kamer van de Staten-Generaal van woensdag 23 februarij* 1859.

KENNISGEVING.

Plaatsing van Draagmanden tot het vervoer van zieken of verwonden.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *ROTTERDAM*, in aanmerking nemende dat het is gebleken dat men niet genoegzaam algemeen bekend is met den in der tijd genomen maatregel, om op verschillende punten in de Stad, doelmatig ingerigte *Draagmanden* te doen plaatsen, tot vervoer van zieken of verwonden naar het Ziekenhuis;

Brengen bij deze op nieuw ter kennis van het algemeen, dat, *behalve in het Ziekenhuis aan den Coolsingel*, ook in de hierna genoemde gebouwen *Draagmanden* zijn geplaatst, waarvan in spoed eischende gevallen, bij ongelukken als anderzins, gebruik gemaakt kan worden, tot vervoer van zieke of verwonde personen naar het Ziekenhuis, ingeval hun toestand het vervoer per rijtuig niet gedoogt, te weten:

In het Raadhuis.
„ „ Stads Timmerhuis.
„ „ Vereenigingsgebouw der Koninklijke Nederlandsche Yacht-Club aan de Willemskade,
„ een der gebouwen van de Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij in de Boompjes.

Rotterdam den 23 Februarij 1859.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
de Secretaris, STORM VAN 'S GRAVESANDE. *de Burgemeester,* J. F. HOFFMAN.

BUITENLAND.

LONDEN den 22 Februarij.

Lord Lyons is gisteren van hier vertrokken, om lord Napier als Engelsch gezant te Washington te gaan vervangen.

— Graaf Derby verzocht gisteren in het Hoogerhuis dat lord Grey de door hem aangekondigde motie over de Iönische eilanden dien dag niet doen zou, en wel uit een besef van billijkheid, zoowel jegens de Ministers als jegens den heer Gladstone, die laatstleden zaturdag de Iönische eilanden verlaten heeft en denkelijk maandag of dingsdag in Engeland wederkeert, weshalve het, meende de eerste Minister, slechts tijdverlies zijn zou over die zaak in discussie te treden, alvorens al de stukken H. M. waren voorgelegd. Ofschoon met leedwezen bewilligde lord Grey in dat verzoek. In antwoord op eene vraag van lord Granville zeide graaf Derby dat tot den 15 dezer nog geenerlei besluit ten opzigte der genoemde eilanden door het Iönisch Parlement genomen was.

In het Lagerhuis legde lord Stanley het rapport over de Indische leening over, en sir J. Pakington verzocht dat de tegen vrijdag aangekondigde motiën uitgesteld zouden worden, om hem gelegenheid tot het indienen van het budget voor de marine te geven, welk verzoek door den Kanselier der schatkist ondersteund werd, dewijl hij anders genoodzaakt zou wezen de indiening van zijn wetsontwerp op de parlementaire hervorming uit te stellen. Lord Palmerston achtte het onregelmatig dat de Ministers de leden van het Huis het uitstellen van hunne motiën vroegen, ten einde den voorrang aan hunne eigene te geven. Het vorige Kabinet had zulks nooit gedaan. In weerwil dezer bedenking werd het verlangen van sir J. Pakington door het Huis ingewilligd.

Voorts ontstond eene woordenwisseling over het indienen van een wetsontwerp door den heer Walpole, tot wijziging der wet op de belasting ten behoeve der Gevestigde Kerk, ten slotte waarvan het ter tafel brengen van dat ontwerp werd goedgekeurd. Nog is het boven vermeld rapport wegens de aanvrage voor de Indische leening in deze zelfde zitting onderzocht en toestemming tot het indienen van een daarop gegrond wetsontwerp gegeven.

Lord Palmerston kondigde heden in dat Huis zijn voornemen aan om vrijdag het woord over den tegenwoordigen toestand der zaken op het Vasteland te voeren, ten ware de Ministers de verzekering geven konden dat de vrede hoogst waarschijnlijk niet verstoord zal worden.

— De Hertog van Buckingham, die dezer dagen overleed, was ten jare 1797 geboren en de zoon van den markies van Buckingham, die in 1822 tot den rang van Hertog verheven werd, terwijl zijne moeder eene afstammelinge was van Maria, Koningin-Weduwe van Frankrijk en zuster van Koning Hendrik VIII van Engeland, wier nakomelingen, in zekere gebeurlijke omstandigheden, bij den uitersten wil diens Monarchs als geregtigden tot de opvolging in het bezit der Engelsche Kroon genoemd zijn. De nu overleden Pair bekleedde het ambt van Lord Geheimzegelbewaarder in het Ministerie van sir R. Peel, van september 1841 tot februarij 1842, in welk laatste jaar hij tot ridder van den Kousenband geslagen werd. Hij wordt opgevolgd door zijnen zoon, Richard Plantagenet Campbell, markies van Chandos, die ten jare 1852 Lord van de thesaurie was en sedert dien tijd voorzitter van de directie des Noordwestelijken spoorwegs geweest is.

PARIJS den 22 Februarij.

Omtrent den politieken toestand is heden niet veel nieuws te berigten. De stemming is gedrukt, zonder dat men zich rekenschap kan geven waardoor. Feiten zijn er nagenoeg niet te vermelden; aan redeneringen ontbreekt het natuurlijk niet, maar zij verspreiden geen nieuw licht over de questie. Toch mogen wij onder de laatste niet onvermeld laten een nieuw artikel van den heer Saint-Marc Girardin in het Journal des Débats over de dubbele verkiezing van den kolonel Couza, waarin de beroemde publicist nader tracht te betoogen dat die verkiezing in strijd is noch met den letter, noch met den geest der Conventie van 19 augustus. Zij was door de Conferentie niet voorzien, maar toch ook niet verboden. Ook kan men niet verwachten dat de nationale vergaderingen der Vorstendommen alleen datgene zouden tot stand brengen wat door de Conferentie was voorzien. Men kan haar het regt niet onthouden van uit eigene beweging te handelen. Men bedriege zich niet: den dag, waarop het aan de bewoners der Vorstendommen verboden zal zijn te gehoorzamen aan de ingeving van den nationalen wil, zullen zij zich moeten onderwerpen aan de ingevingen van Konstantinopel of Weenen. Voor het overige vereenigt de heer Girardin zich met de redenering van den Constitutionnel en beweert dat, zoo men de verkiezing niet wil bekrachtigen, eene gewapende interventie het eenige is wat er overblijft. Deze kan niet plaats hebben zonder voorafgegaan overleg der Mogendheden, en hoe zullen deze het ooit daaromtrent eens kunnen worden? De interventie aan Oostenrijk over te laten is een schrikbeeld, waartegen de gebeurtenissen van 1855 en 1856 genoegzaam waarschuwen. De Turken volmagt te geven in de Vorstendommen ligt nog verder buiten de bedoelingen der Conferentie.

Onder de weinige feiten, welke wij te berigten hebben, behoort dat de adjudant van Prins Couza, die door den Keizer in een bijzonder gehoor is ontvangen, bijna gelijktijdig met den Engelschen Ambassadeur, lord Cowley, naar Londen is vertrokken. Enkele geruchten, b. v. van eene diplomatieke combinatie, die zich zou gevormd hebben òf om eene herziening der Conventie te bewerken òf om de vereeniging der Vorstendommen onder een vreemden Vorst tot stand te brengen, zijn voorloopig nog niet te vertrouwen.

Een meer opmerkelijk feit, waarvan men echter de beteekenis niet moet overdrijven, heeft zich dezer dagen op het Palais Royal voorgedaan. Eenige Italiaansche uitgewekenen, die zich te Parijs ophouden, hadden het plan opgevat om een feest aan te bieden aan de redacteurs van de hier uitkomende bladen, welke zich gunstig omtrent de zaak van Italië uitlaten. De politie had echter hare autorisatie geweigerd. Nu besloten zij tot eene demonstratie van een anderen aard. Eene deputatie van 14 uitgewekenen, met een committé van drie leden aan het hoofd, bestaande uit de heeren Sterbini, oud minister der Romeinsche Republiek, Ulloa, oud Napolitaansch generaal, die het bevel heeft gevoerd in Venetië, tijdens het beleg van 1848, en Gritti, banneling uit Venetië, begaf zich naar het Palais Royal om Prins Napoleon geluk te wenschen met zijn huwelijk, en de Vorstelijke Echtgenooten een bouquet aan te bieden, zamengesteld uit de kleuren van Italië. De deputatie kon echter dien dag niet worden toegelaten; zij liet dus de bouquetten achter en ontving weldra het berigt dat Prins Napoleon haar jl. zondag wenschte te ontvangen. Dit heeft plaats gehad. De uitgewekenen werden met veel onderscheiding ontvangen; de heer Sterbini voerde het woord in de Italiaansche taal, waarin ook de Prins antwoordde. Men kan gemakkelijk nagaan in welken geest de aanspraak was gesteld; in zijn antwoord gaf de Prins de verzekering, dat hij de gevoelens der uitgewekenen op hoogen prijs stelde, en dat zij, onder alle omstandigheden en gebeurtenissen, konden rekenen op de sympathie van den Keizer en op de zijne persoonlijk.

— Het regent thans brochures te Parijs. De drukkerijen alhier kunnen de schrijvers niet bijhouden. Een enkele uitgever, de heer Dentu, heeft er, voor zich alleen, vijf op één dag de wereld ingezonden. De namen dezer kinderen van den dag zijn: *l'Autriche et les Provinces Italiennes; l'Avenir de l'Europe; la Foi des Traités; l'Autriche et le Prince Roumain; Manin et l'Italie.*

Het derde van de genoemde vlugschriften wordt beschouwd als eene soort van aanhangsel op de brochure *Napoléon III et l'Italie* en aan dezelfde pen toegeschreven. Het doel van het laatstgenoemd geschrift is de denkbeelden van wijlen den edelen republikein over de Italiaansche questie uiteen te zetten. De schrijver gebruikt daarbij zoo veel mogelijk de eigene woorden van Manin, en beantwoordt onder anderen op zijn gezag aldus de navolgende vragen: Kan de Italiaansche questie beslist worden door liberale hervormingen, welke Oostenrijk in Lombardije zou kunnen octroijeren? — Neen; de rampen van Italië kunnen niet door een palliatief genezen worden. Moet Frankrijk dus den oorlog verklaren aan Oostenrijk? — Ja; Oostenrijk is als vijand niet sterk en de Regering is er gehaat door al hare onderdanen. Kan de Pauselijke Stoel op nieuw, even als in 1847, worden geroepen om eene rol te spelen bij de bevrijding van Italië? — Neen; zoo lang de Paus tweeërlei gezag in zijn persoon vereenigt.

Ten slotte haalt de schrijver eenige zinsneden aan uit de circulaire van de *Società nationale Italiana*, waaronder Daniel Manin, in augustus 1857, zijne laatste handteekening heeft geplaatst, en waaruit blijkt dat die vereeniging de medewerking van de Sardinische Regering voor de onafhankelijkheid van Italië hoogst nuttig en wenschelijk oordeelde en genegen was elk Sardinisch ministerie te ondersteunen, dat zich voor de Italiaansche zaak verklaarde.

— Men verzekert dat de Porte bij de aanstaande Conferentie te Parijs zal worden vertegenwoordigd door haren Gezant te Londen, den heer Mussurus. Door een Belgisch blad was berigt dat er zoo veel voor de Conferentie te doen zou zijn, dat zij niet dan over eene maand zou kunnen geopend worden. De Corr. Havas houdt echter vol dat zij in het begin van maart bijeen zal komen.

— Ten onregte wordt beweerd dat de Prins de la Tour d'Auvergne niet meer naar zijn post als ambassadeur van Frankrijk te Turijn zou terugkeeren. Integendeel zal het vertrek van dien staatsman uit Parijs zeer spoedig volgen.

— Uit Turijn wordt gemeld dat de ridder d'Azeglio naar Rome *is* afgereisd, met eene bijzondere zending bij den Prins van Wallis belast, wien de Koning van Sardinië de ridder-orde van de Annonciade verleend heeft.

— Uit Madrid wordt van den 18 februarij geschreven dat de discussien over het buitengewone budget in de Kamer der Vertegenwoordigers worden voortgezet. In den Senaat zijn die over het wetsontwerp betreffende den Staatsraad nog niet afgeloopen. Men beweert dat er ernstig gedacht wordt aan de oprigting van een ministerie van Kolonien en dat aan den heer Pacheco die portefeuille zou worden opgedragen. Dit berigt verdient echter bevestiging.

Eenige bladen hebben gewaagd van eene onaangename zaak, die te Corona, eene haven aan de noordoostkust van Spanje, zou hebben plaats gegrepen. De forten dier haven zouden namelijk gevuurd hebben op een Engelsch schip. Het feit, dat zeer overdreven is geworden, komt hierop neder; Ter bevordering van regelmatigheid in de dienst had de kapitein-generaal van het district aan den commandant van het fort St. Antonie doen belasten te waken dat er geene schepen zonder bewijs van uitklaring de haven verlieten. Den 1 dezer maand wilde het Engelsch schip, de Gibraltar, de haven uitzeilen, zonder aan deze formaliteit voldaan te hebben. Ofschoon men het schip had gewaarschuwd en het zelfs eenige geweerschoten had toegezonden, scheen de kapitein er zich niet aan te willen storen en het was toen dat de haven-kommandant beval de Gibraltar door een kanonskogel aan zijn pligt te herinneren. Het schip draaide bij en onderwierp zich aan de voorgeschreven formaliteiten.

KEULEN den 22 Februarij.

De Pruissische veldmaarschalk generaal graaf von Dohna is heden, ten gevolge van zenuwzwakte, te Berlijn overleden.

— Men verzekert dat de Keizer van Rusland, die voornemens is zijne Moeder te vergezellen op de reis, welke zij gereed staat eerlang in Duitschland te doen, in het begin van maart te Berlijn wordt gewacht, en dat hij bij die gelegenheid in persoon de plaats van peter bij den doop van den jongen Prins zal vervullen.

— De Ostdeutsche Post schrijft omtrent de dubbele verkiezing van den kolonel Couza het navolgende: De Porte kan noch mag van haar regt afstand doen, want daardoor zou zij het teeken geven tot de ontbinding van haar Rijk. Wij zouden geneigd zijn te beweren dat de Porte liever in den strijd voor haar regt moet ondergaan, dan zich zelven den dood te geven door van dat regt afstand te doen. De Staten, die de integriteit van Turkije tot eene onvermijdelijke voorwaarde hebben gesteld voor het Europeesch evenwigt, mogen daarom de Porte niet dwingen tot toegevendheid; integendeel moeten zij haar des noods verhinderen toe te geven. Dit is de pligt van al de groote Mogendheden, want het bestaan van hare eigene Rijken rust op hetzelfde regtsverband der verdragen, waarin Turkije eerst sedert kort op de plegtigste wijze is opgenomen.

— Uit Bucharest wordt den 20 dezer berigt, dat Prins Alexander Jan I (prins Couza) dien dag zijne intrede aldaar heeft gedaan. Zijn togt van Jassy naar Bucharest moet een ware triomftogt zijn geweest, en de ontvangst in laatstgemelde stad allerhartelijkst. De Prins heeft eerst een Te Deum bijgewoond, dat in de hoofdkerk door den Aartsbisschop werd gevierd, en zich vervolgens begeven naar het gebouw der nationale vergadering, waar bij den eed heeft afgelegd als Vorst van Wallachije. Intusschen wordt het berigt, dat hij eene vereenigde zitting van de Volksvergadering der beide Vorstendommen te Fokschany zou hebben belegd, heden weder tegengesproken.

— Men meldt dat de Aartshertog Maximiliaan zich naar Venetië begeven heeft.

BRUSSEL den 22 Februarij.

De Senaat heeft heden zijne werkzaamheden hervat en het eerste gedeelte van het wetsontwerp op den lijfsdwang aangenomen. In de Kamer der Volksvertegenwoordigers is over eenige wetsontwerpen van ondergeschikt en lokaal belang beraadslaagd.

— De Impartial, een blad dat te Brugge uitkomt, deelt het navolgende feit mede, als een bewijs van geestelijke onverdraagzaamheid. De dramatische vereeniging IJver en Broedermin had tegen jl. zondag avond eene voorstelling *ten voordeele van de armen* aangekondigd; zij zou bestaan in de opvoering van een opéra-comique, door een van de leden vervaardigd, en waarvan de repetitiën sints zes weken waren gehouden. Onder de werkende leden, die bij deze gelegenheid moesten optreden, waren twee personen, die hun bestaan vinden in het zingen in de kerkkoren, en ter hunner uitspanning de dramatische kunst beoefenen. Den avond voor de opvoering werden deze zangers ontboden bij de pastoors van de kerken, aan welke zij verbonden zijn, en vernamen daar dat, ten gevolge van eene aanschrijving van het hoofd der diocese, hun de keuze werd gelaten tusschen het afstand doen van hunnen rol in de voorstelling of het verlies van hun post aan de kerk, die voor beiden de eenige bron van hun bestaan was. Men stelde alles in het werk om dit besluit te doen herroepen; men wendde zich zelfs tot den bisschop zelf; sprak van het goede doel der voorstelling; van de teleurstelling en de schade die het gevolg zouden zijn van deze verhindering; — te vergeefs! De vereeniging was genoodzaakt aan het publiek bekend te maken, dat om bovengemelde reden de voorstelling niet kon doorgaan.

BINNENLAND.

'sGRAVENHAGE den 23 Februarij.

Z. K. H. de Prins van Oranje geeft heden middag een groot diner.

Het Casino, gisteren avond in de zaal van het Hotel du Vieux Doelen gegeven, werd behalve door vele aanzienlijke genoodigden ook bijgewoond door H. M. de Koningin, Z. K. H. den Prins van Oranje, benevens HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik en Prins en Prinses Hendrik.

— Bij den Belgischen Gezant had gisteren middag een diner plaats.

— De baron Steengracht van Oosterland, grootmeester bij het Huis van Z. M. den Koning, zal aanstaanden vrijdag een groot bal geven.

— Heden worden de zittingen van het committé van defensie aan het Departement van Oorlog hervat.

— Uit hoofde van de verbouwing tot uitbreiding der localen voor de verzameling van scheepsmodellen enz., bij het Departement van Marine, zal deze verzameling, tot nadere aankondiging, niet voor het publiek geopend zijn.

— De tweede sectie van de afdeeling 's Gravenhage der Vereeniging: *het Metalen Kruis*, heeft tot haar leedwezen, door bijzondere omstandigheden, den geboortedag des Konings niet op eene haar passende wijze kunnen vieren, doch heeft daartoe thans een der eerste dagen der maand april gekozen, bij welke gelegenheid o.a ook de nieuwe diploma's, vervaardigd ter steendrukkerij van den heer Spanier, aan de leden zullen worden uitgereikt.

— In de volgende week zal het muziekkorps van het regement grenadiers en jagers in de Witte Societeit op het Plein voor HH. leden eene uitvoering geven.

— Heden ochtend ontstond er op de Prinsengracht, ten huize van de dames van M., brand in een binnenvertrek, welke echter door spoedig aangebragte hulp werd gebluscht.

— De persoon van H. M., die, uit vrees voor vervolging wegens diefstal, zich van het leven heeft beroofd, was knecht in het logement le Maréchal de Turenne, alwaar hij ƒ 55 had ontvreemd, en waarvoor de eigenaar van dat Hôtel hem uit zijne dienst had ontslagen.

— Heden avond zal ter benefice tot verdere opleiding van het kinderpersoneel in den Koninklijken Zuidhollandschen schouwburg alhier eene voorstelling plaats hebben. Wij hopen dat de pogingen, door de directie aangewend tot verdere vorming van dat personeel, met gunstigen uitslag, zoo als zulks tot heden het geval was, moge bekroond worden.

— De voorstelling in den Koninklijken Franschen schouwburg alhier zal donderdag den 24 dezer bestaan uit: *Cendrillon*, comédie.

— In de op gisteren gehouden algemeene vergadering van stemgeregtigde vennooten der Scheveningsche bouwvereeniging, is tot commissaris gekozen de heer H. Hope Loudon, en is met algemeene stemmen aangenomen, door uitgifte van nieuwe aandeelen, het maatschappelijk kapitaal met ƒ 150,000 te vergrooten en alzoo te brengen op ƒ 210,000.

ROTTERDAM den 23 Februarij.

Het onderstaande verzoekschrift aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal circuleert thans onder de ingezetenen dezer stad, die niet direct met den handel in betrekking staan, maar toch belang hebben bij den bloei en de welvaart onzer stad, en dit ter ondersteuning van het adres van den Gemeenteraad, door ons in ons nommer van den 15 dezer medegedeeld.

Dit adres is reeds door zeer vele onzer meest achtingswaardige burgers geteekend, en zal van morgen af bij de boekhandelaars M. Wijt & Zonen gedurende twee dagen ter teekening gereed liggen.

„ *Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal!*

„ De ondergeteekenden, inwoners der gemeente Rotterdam, ofschoon niet onmiddellijk met den handel in betrekking staande, doch desniettemin in den bloei des handels, waarmede Rotterdam staat of valt, het levendigst belang stellende, achten zich verpligt ook hunne stem te doen hooren tegen hetgeen in het verslag van heeren rapporteurs van den 23 januarij ll. over het wetsontwerp ter bekrachtiging van eenige artikelen der verleende concessie tot aanleg en exploitatie van den Noorder-spoorweg voorkomt.

„ Met leedwezen lazen zij dat de aanleg der Zuiderlijn in twee Afdeelingen der Kamer niet of slechts ter loops is behandeld en dat in de overige, in tegenstelling der rigting van Rotterdam langs Dordrecht, Breda en Tilburg naar 's Hertogenbosch, die de Regering wil gevolgd hebben, eene meer regtstreeksche verbinding van Utrecht op 's Hertogenbosch veel voorstanders vond.

„ Adressanten vleijen zich dat de leden uwer Kamer, beter ingelicht door de zaakrijke adressen van den Gemeenteraad van Rotterdam, der Kamer van koophandel en fabrieken alhier, en van kooplieden, commissionairs en expediteurs te dezer stede, het groote gewigt zullen beseffen, dat de voornaamste Zuidhollandsche zeeplaatsen ten spoedigste *langs de kortste lijn* over Venlo met Luik en de streken tusschen de Maas en den Rijn gelegen, door eenen spoorweg worden vereenigd.

„ De ondergeteekenden schromen niet dit hoogst wenschelijk te noemen, niet alleen voor den transithandel, maar ook voor den algemeenen handel van Nederland.

„ De ondervinding heeft geleerd welk nadeel door verkeerde maatregelen, of door het uitstellen van hetgeen noodzakelijk is, aan de algemeene belangen wordt te weeg gebragt. Als voorbeeld nemen de adressanten de vrijheid, aan te halen de sedert lang verlangde betere bepaling op de toelating en het vervoer van vreemde landverhuizers.

„ Terwijl men in Nederland werkeloos bleef, beijverden Bremen en Hamburg zich die personen tot zich te trekken, met dat voor hen gunstig gevolg dat zij tevens daardoor de vaart en den handel op Noord-Amerika en andere overzeesche gewesten, ook door de stoombootvaart, belangrijk zagen uitgebreid; dat Bremen ons in den tabakshandel heeft overvleu-

geld, dat ook in Hamburg het transport steeds toeneemt, dat aldaar in 1857 bijna 29000 passagiers met 127 schepen naar de Vereenigde Staten, Britsch-Noord-Amerika, Brazilië, Australië, Chili, Nieuw Grenada en Port-Natal vertrokken, waaronder 14 stoomschepen waren; terwijl in Nederland, ten gevolge onzer werkeloosheid in dit opzigt, het vervoer dezer reizigers geheel heeft opgehouden.

„Adressanten durven het daarom gerust een Nederlandsch belang noemen, dat de *kortste* internationale lijn van Rotterdam, naar den linker Rijnoever en het Noordoostelijk Frankrijk zonder verwijl worde daargesteld. Wordt die lijn niet gevolgd, Rotterdam zal er niet alleen bij lijden, geheel Nederland zal noodelooze offers brengen aan eenen weg, welke weinig zal kunnen bijbrengen aan de bevordering en uitbreiding van den algemeenen handel met de aangrenzende Rijken.

„Wordt daarentegen aan iedere plaats datgeen verleend, waarop zij ten gevolge harer geographische ligging en harer reeds bestaande betrekkingen aanspraak kan maken, de *algemeene* welvaart zal er ongetwijfeld het meest door worden bevorderd.

„Redenen waarom de adressanten zich tot uwe Vergadering wenden, met het eerbiedig, doch ernstig verzoek om bij de hooge Regering aan te dringen op het spoedig indienen van een wetsontwerp, waarbij Rotterdam door middel van eenen spoorweg, langs de kortstmogelijke lijn met Venlo en Luik in verbinding worde gebragt."

Rotterdam, Februarij 1859.

In de Gymnastiek-school aan den Schiedamschen Singel nam heden avond het gewone jaarlijksche examen der jongens leerlingen een aanvang, nadat reeds gisteren de *meisjesklasse*, in het bijzijn van de ouders en betrekkingen en eenige andere genoodigden, proeven van hare gemaakte vorderingen hadden afgelegd.

Uit de toespraak, waarmede de heer *H. van Rijckevorsel*, als Voorzitter van het bestuur, het examen opende, hebben wij met genoegen vernomen, dat de School steeds in bloeijenden toestand verkeert, en het getal leerlingen wederom was toegenomen, ofschoon nu ook wegens ongesteldheid minder leerlingen dan vroeger aan het examen deel namen. Met niet minder belangstelling vernamen wij dat er, ten gevolge van het opnemen van de gymnastiek onder de leervakken aan de openbare scholen van meer uitgebreid lager onderwijs, uitzigt bestaat dat op nieuw een stoot zal worden gegeven aan de meer algemeene verspreiding van het zoo nuttige onderwijs, en dat in verband hiermede en ook tot uitbreiding van het huisonderwijs, reeds een tweede onderwijzer was aangesteld.

Wij stemmen overigens gaarne in met den wensch, van den Voorzitter, dat de gelegenheid die steeds is opengesteld om door eene geldelijke bijdrage van *f* 2. 50 als honorair lid tot bevordering van den bloei der School mede te werken, niet te vergeefs op nieuw onder de aandacht van belangstellenden moge zijn gebragt, en dat het bestuur in zijne belangelooze pogingen tot instandhouding en uitbreiding van de School door een ruimen toevloed van leden eene ondersteuning zal mogen vinden die gansch niet overbodig zoude zijn. Zoo als bij het reglement is bepaald, geeft het honorair lidmaatschap toegang tot alle lessen en examinas.

Met genoegen hebben wij de afgelegde proeven van een 80tal leerlingen gade geslagen, zoowel die in de gymnastiek als in exercitiën met het geweer; proeven, die evenzeer getuigden van de vorderingen der leerlingen, als van de geschiktheid van den onderwijzer.

Morgen wordt het examen voortgezet, mede van een 80tal leerlingen, dat wij niet betwijfelen of evenzeer als dat van heden avond den bijval zal ondervinden van allen die daarbij tegenwoordig waren, en waaronder wij vele leden van het Gemeentebestuur en van de School-Commissie, oudleden van het bestuur en medeoprigters der School, hebben opgemerkt, alsmede vele van de geneesheeren en heelmeesters alhier, die allen door het bestuur waren uitgenoodigd om het examen bij te wonen en tevens hunne medewerking te verleenen dat aan het voor de gezondheid en de ligchamelijke ontwikkeling zoo bevorderlijk onderwijs zooveel mogelijk algemeen mogt worden deel genomen.

Bij Zr. Ms. besluit is aan jhr. mr. J. B. van Sasse van Ysselt, op het daartoe door hem gedaan verzoek, met den 1 maart aanstaande, een eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van kantonregter te Gennep, behoudens aanspraak op pensioen.

Bij Koninklijk besluit zijn verleend de volgende pensioenen, als aan: J. Salmon, commies bij den Raad van State, ten bedrage van *f* 1833; A. C. Bredero, secretaris bij de directie van het Grootboek der Nat. Schuld, *f* 2080; J. T. Cremer, contr. der dir. bel. en van het kad. te Zwolle, *f* 1411; J. F. van Kooy, comm. der 1ste kl. bij 's Rijks bel. te Hasselt, *f* 418; J. Knoop, idem der 3de kl. te Wieringen, *f* 121; A. A. Tinga, wed. van mr. Z. Salverda, in leven bew. der hypotheken en van het kad. te Nijmegen, *f* 435; G. A. en C. C. G. Tibbe, minderj. kinderen van wijlen C. Tibbe en P. J. Mulder, onder voogdij van regenten van het R. K. JongensWeeshuis te Amsterdam, in leven comm. der 3de kl. bij 's Rijks bel., *f* 61, en A. van Leeuwen, wed. van B. van Kleef, idem der 2de kl., *f* 105.

Z. M. heeft goedgevonden: 1°, te benoemen: bij het Departement van Oorlog, tot commies, den adjunct-commies H. P. van Os, en 2°, den rang van commies te verleenen aan den adjunct-commies J. L. Bron, beiden van gemeld Departement.

Z. M. heeft goedgevonden: 1°, aan de nagemelde officieren bij de rustende schutterijen, op hun verzoek, eervol ontslag te verleenen, te weten: in de provincie Gelderland: 1ste afd., 2de bat., 2de comp., aan G. C. Sterk, als 1ste luit.; 2de afd., 1ste bat., 3de comp., aan G. H. Willemsz, als 1ste luit., en aan D. J. B. Remmelink, als 2de luit., beiden wegens verandering van woonplaats; in de prov. Zuidholland: 2de district, 1ste halfbat., 1ste comp., aan A. Kluit, als 2de luit., uit hoofde van verandering van woonplaats; in de prov. Utrecht: 1ste bat., staf, aan A. Hoogeveen, als 2de luit.-kwartierm.; 5de comp., aan J. baron Taets van Amerongen, als 2de luit., uit hoofde van verandering van woonplaats; 2de bat., 2de comp., aan W. K. Grothe, als kapitein; 3de bat., staf, aan J. Turk, als offic. van gez. 2de kl.; 5de comp., aan C. Lamaison, als 2de luit., op grond van art. 64 der gemeentewet; in de prov. Overijssel: 1ste bat., 2de comp., aan G. Petten Pz., als 2de luit., wegens verandering van woonplaats; 5de bat., 4de comp., aan H. ten Cate, als 2de luit., wegens verandering van woonplaats; 2°, bij de rustende schutterij te benoemen, in de prov. Gelderland, 1ste afd., 2de bat., 2de comp., tot kapit. H. van den Ham, thans 2de luit.; tot 1sten luit. A. W. baron van Borselen, thans 2de luit.; tot 2de luit. mr. D. Everwijn, thans schutter, en C. W. graaf van Limburg Stirum; 2de afd., 1ste bat., 3de comp., tot 1sten luit. J. M. Heusges, thans 2den luit.; tot 2de luit. mr. E. J. J. Colson Aberson, thans serg.-maj., en H. Craandijk, thans schutter; in de prov. Zuidholland: 3de district, 1ste bat.; 1ste comp. tot 1sten luit. H. F. van Renterghem, vroeger 2de luit. bij de voorm. mob. schutterij; tot 2den luit. M. J. J. Nielsen, thans fourier: in de prov. Noordholland: 2de bat., 1ste comp., tot 1sten luit. H. D. Sluyter, thans 2de luit; tot 2den luit. C. Stumphius jr.; thans serg.-majoor; in de prov. Zeeland: halfbat. n.° 1, tot 1sten luit. D. J. van der Horst Serlé Jr., thans 2de luit.; tot 2den luit. J. J. Plugge; in de prov. Overijssel: 1ste bat., 4de comp., tot 2den luit. W. Swerver; 4de bat., 6de comp., tot 2den luit. G. J. ter Horst; 5de bat., 4de comp., tot 1sten luit. J. Rees, thans 2de luit., en tot 2den luit. H. G. Bloemenna, thans serg.-maj.

Z. M. heeft bij besluit van 16 dezer, n.° 56, bepaald dat de chevrons, ingesteld bij HD. besluit van 11 dezer, n.° 40, zullen bestaan uit rood kemelsgaren galon, breed 0,015 el, gebiesd met wit uitmonsteringlaken, te plaatsen winkelhaaks op den bovenlinkerarm, zoo als de distinctive teekenen van de fourriers die bij de verschillende korpsen des legers bestaat.

Aan de leden der Tweede Kamer en aan den Minister van Kolonien zijn rondgedeeld twee adressen van de heeren Bots, te Helmond, eigenaren van eene plantaadje te Suriname. Adressanten beklagen zich voornamelijk over den maatstaf, door de Staatscommissie aangenomen voor de schadevergoeding aan de onteigenden te verleenen en beweren dat deze maatstaf, met uitzondering van dien der suikerplantaadjen, hoogst onbillijk is.

Blijkens de bij de Tweede Kamer ingekomen rekening van het Fonds wegens de kolonisatie van behoeftigen in de koloniën der Maatschappij van Weldadigheid over 1857, hebben de ontvangsten bedragen *f* 523.348.37 en de uitgaven *f* 491.449.74½, zoodat de dienst van 1857 een batig saldo oplevert van *f* 31,898.62½.

— Uit Ooltgensplaats wordt ons, onder dagteekening van gisteren, het volgende gemeld: Een hevige brand, welke heden morgen ongeveer ten 1 ure uitbarstte, vernielde de zoogenaamde „Dijksche Meestoof" onder deze gemeente. Ondanks de spoedig aangesnelde hulp van de naburige gemeente den Bommel, mogt het niet gelukken iets van het gebouw of de aanwezige meekrap te redden, en moesten zich alle zorgen enkel bepalen tot het beveiligen van belendende bouwwoningen. Het gebouw is tegen brandschade verzekerd, doch van de meekrap naauwelijks 1/3 der aanwezige hoeveelheid. Menschenlevens zijn bij deze vreeselijke ramp niet te betreuren; maar loffelijke vermelding verdient de edelmoedige handelwijze van den bouwman Jan Mijs, nabij den Bommel, die het gezin van den meêdrooger, dat schier niets dan het lijf redden kon, aanstonds voor onbepaalden tijd een gedeelte der door hem bewoonde bouwhoeve kosteloos ter bewoning inruimde.

— Eergisteren is zekere Montanari uit Middelburg, terwijl hij nabij Dordrecht door middel van een bootje op de stoomboot gebragt werd, achterover geslagen en verdronken. Hoewel de ongelukkige eenige keeren hoofd en armen tot redding boven water stak, mogt het, ondanks alle aangewende pogingen, niet gelukken hem levend op te halen.

— In de eergisteren gehouden zitting van den Gemeenteraad te Gorinchem, is door den Voorzitter medegedeeld, alvorens aangemerkt te hebben, dat nu het gevoelen van de meerderheid der leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal, omtrent de spoorwegen, bekend is, waarbij men niet het minste regard op den spoorweg langs de gemeente Gorinchem schijnt geslagen te hebben, alsmede de omstandigheid dat door Rotterdam en Dordrecht bij vernieuwing adressen worden ingediend, om te verzoeken, dat eene verbinding der Noordelijke met de Zuidelijke spoorweglinie moge geschieden langs Dordrecht, — het dagelijksch bestuur het noodig oordeelt, dat op nieuw de belangen der gemeente bij adres aan de Tweede Kamer worden aanbevolen, waarna hij voorlezing deed van een ontwerp-adres te dier zake, hetwelk hij echter voorstelde in eene volgende vergadering te behandelen, als hebbende niet ter lezing gelegen. Hiertoe werd besloten.

— Het hoofdbestuur der Vereeniging ter bevordering van fabriek- en handwerknijverheid in Nederland heeft mede een adres gerigt aan den Minister van Kolonien, betrekkelijk de openstelling der havens in Oost-Indië, waarbij het vrijheid neemt te verzoeken: 1°, om, bijaldien de mogelijkheid tot volledige en strenge handhaving der bestaande koloniale tarieven der regten van in-, uit- en doorvoer aanwezig is, de ordonnantie van den Gouv.-Generaal van Neêrl. Indië tot openstelling van 19 havens, zoowel voor den invoer als voor den uitvoer, te bestendigen, doch die ordonnantie zoo spoedig mogelijk te doen vervallen, indien de gelegenheid of de magt tot de handhaving der tarieven onverhoopt niet mogt gegeven zijn. 2°, om, in geval van behoud van genoemde ordonnantie, onverwijld gunstig gevolg te geven aan het voorstel van den Gouv.-Generaal, om bij invoer in de nieuwlings geopende havens, aan de wollen en katoenen goederen, voorzien van certificaten van Nederl. oorsprong, het genot der lagere regten te verzekeren, waaronder zij tot dus verre te Batavia, Samarang, Soerabaija en Padang kunnen worden ingevoerd. 3°, om, in het algemeen, de vereischte maatregelen te doen nemen, dat overal waar vreemde fabriekaten in Ned. Indië mogen worden ingevoerd, de Nederlandsche, met certificaten van oorsprong voorzien, zullen worden toegelaten tot de lagere inkomende regten, overeenkomstig de thans werkende koloniale tarieven.

— Het loffelijk getuigschrift wegens de beantwoording der prijsvraag over het galvanisme is door de philosophische faculteit der Utrechtsche Hoogeschool toegekend aan den heer Hermans Kuiper, van Soestdijk, med. stud. te Utrecht.

— De heer mr. W. C. de Crane is door de Ned. Handel-Maatschappij tot haren agent voor Zierikzee benoemd.

— In eene jl. vrijdag gehouden vergadering van de subcommissie der Maatschappij van Weldadigheid te Middelburg, is de heer J. P. van Visvliet, archivaris der provincie, lid en secretaris der subcommissie, afgevaardigd tot de bijwoning eener algemeene vergadering, waarop zal worden beraadslaagd over de met de Regering te maken overeenkomsten en transactien en de vaststelling van nieuwe statuten voor de Maatschappij.

— Opmerkelijk is het dat te Goes, op eene bevolking van 5645 zielen, sedert 29 januarij jl., en dus gedurende ruim drie weken, niemand overleden is.

— Uit 's Hertogenbosch ontvangen wij de volgende berigten van gisteren:

Heden morgen vond men het lijk van J. Arends, schipper van St. Michiels Gestel, wiens schuit, terwijl hij met zijn zoon op den Dommel varende was, gezonken is. Ook het lijk van den zoon is bij de boerenwoning den Hulst drijvende gevonden.

Zoo even werd door de maréchaussée gevankelijk hier binnengebragt de dochter van C. van W..... uit Veghel, beschuldigd van kindermoord, dewijl het lijkje van een pas geboren kind aan de haven over hare deur drijvende is gevonden.

— Tot verdere toelichting der zaak van den gemeente-ontvanger te Almelo diene, dat door de 284 vervalschingen, die hem worden ten laste gelegd, aan de kas der gemeente slechts is te kort gedaan *f* 440, en dat de beschuldigde reeds 30 jaren deze betrekking had waargenomen.

— In de afgeloopen week is in den tuin van de erven Sikken te Aalten, prov. Drenthe, een eik gekapt, die den verbazenden omvang van 14 voeten, en dus bijna eene middellijn van 5 voeten had. Deskundigen schatten dien boom op 28 paardenvrachten.

— Van den 12 tot en met den 18 dezer zijn 48 runderen in de provincie Friesland aan de besmettelijke longziekte gestorven en 44 door die ziekte aangetaste runderen voor rekening der eigenaars afgemaakt, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 januarij dezes jaars 464.

— Ll. zaturdag is Dokkum, de noordelijkste stad van ons Vaderland, het eerst door gaz verlicht. De verlichting voldeed uitmuntend, en volgens het oordeel van deskundigen is deze gazfabriek, opgerigt naar het plan en onder directie van den heer P. J. Geykema, van Harlingen, allezins voldoende ingerigt.

— Dezer dagen is onder de scheepstijdingen gewag gemaakt van de aanzeiling tusschen het Spaansche schip Vizcaya en het Ned. schip d'Elmina. De Shipping and Mercantile Gazette van 21 dezer behelst het rapport dienaangaande van den Spaanschen kapitein Urquioba: „Wij waren in ballast van Londen naar Bordeaux bestemd, om aldaar voor de Havanna te laden. Den 3 dezer Duins verlaten hebbende, bevonden wij ons den 5den ongeveer 16 mijlen N. O. ¼ N. van Bevezier. Het was 8 ure des morgens, het weder donker en mistig; wij hadden een groen licht aan stuurboord- en een rood licht aan bakboordzijde en gestadige wacht op dek, toen op ongeveer eene mijl afstands een licht gezien werd op de hoogte van de stuurboordsboeg, zijnde van een schip dat met goeden wind het Kanaal opzeilde. Wij hielden met alle manschappen de wacht bij het licht, meenende dat het schip ons zou ontwijken, doch integendeel vervolgde het zijnen koers; toen wij het schip digt zagen naderen wendden wij het roer naar bakboordzijde, doch alvorens de Vizcaya kon afhouden werden wij met geweldigen schok aangezeild tusschen de kraanbalk en fokkemast-tuigage aan stuurboordzijde. Wij dachten eerst allen te zullen omkomen, hetzij door het zinken van het schip, hetzij door het plotseling op dek vallen van de fokke- en groote masten, bezaansteng en boegspriet, ra's, tuigage enz., zoodat er geen plaats overbleef om het schip te sturen of eenige bewegingen te maken. Vreezende, door het geweldig stooten van den bodem en het kraken der balken, dat de Vizcaya zou zinken, besloten wij ons schip te verlaten; wij zetten eene boot uit en bleven tot 11½ ure in afwachting, toen wij met groote moeite op het andere schip overgingen, hetwelk bleek te zijn de Elmina, kapit. Teengs, van Java naar Amsterdam bestemd. Ten 12½ ure raakten de schepen van elkander, zijnde beide zwaar beschadigd." Zoo als men weet, is de Elmina den volgenden dag te Portsmouth en de Vizcaya te Newhaven binnengebragt.

— Blijkens mededeeling van Zr. Ms. Consul-Generaal te Genua zijn aldaar gedurende het geheele jaar 1858 aangekomen 66 Nederl. schepen, metende 8746 lasten, zijnde 24 schepen en 1833 lasten meer dan in 1857. De Nederl. scheepvaart op Genua blijft dus toenemen, en wel in eene mate die op weinige andere Landen toepasselijk is. De vrachtvaart op Genua uit vreemde havens, vooral uit Newcastle, draagt veel tot deze vermeerdering bij, en de Nederlandsche vlag is tegenwoordig, na de Engelsche en Noordsche, die welke het grootste aandeel in die vrachtvaart heeft.

De aanvoeren uit Nederland bestonden weder grootendeels uit geraffineerde suiker, waarvan 10,696 fusten werden aangebragt, dus 1560 fusten meer dan in 1857. Van Java-koffij werden slechts 1296 balen aangevoerd; van Edammer kaas 942 kisten a 50 stuks, benevens 3200 kisten Goudsche kaas; 858 balen Amersfoortsche tabak, 41 kisten Java-indigo, 200 blokken Banca-tin, en verscheiden partijen Java- en inlandsche huiden, waarvan het verbruik in Piemont en Lombardije steeds toeneemt.

De druivenziekte heeft in Piemont bijna geheel opgehouden en de wijnoogst is zeer voordeelig geweest, ten gevolge waarvan eene sterke daling in de wijnprijzen heeft plaats gehad.

De zijde-oogst alsmede de olijfoogst zijn bijna geheel mislukt. De olieprijzen hebben eene zeer gevoelige rijzing ondergaan; suprafijne witte olie ontbreekt geheel.

De graanoogst is zeer voldoende geweest.

Ook in dit berigt wordt gewezen op de noodzakelijkheid, dat de Nederlandsche schippers met meerder behoedzaamheid te werk gaan in het sluiten hunner charterpartijen, voornamelijk zij die in Engeland en wel inzonderheid steenkolen of coke naar Genua laden. Meestal zijn dezelve dubbelzinnig en voor verschillende uitlegging vatbaar, waarvan door de ontvangers te Genua dikwerf misbruik gemaakt wordt, hetgeen alsdan aanleiding geeft tot onaangename processen of althans tot tijdverlies en zware opofferingen.

— Volgens een berigt van Zr. Ms. Consul te Memel bedroegen de invoeren uit Nederland aldaar gedurende 1858 eene waarde van 10,585 Rd. (zijnde 4878 meer dan in 1857). De uitvoer naar Nederland bedroeg eene waarde van Rd. 213,260 (49,204 meer dan in 1857).

De vrachten bleven gedurende het afgeloopen jaar laag, en de uitzigten zijn voor het loopend jaar voor het oogenblik nog niet beter.

Naar hout schijnt de vraag iets beter te zullen worden dan verleden jaar, indien de hooge prijzen, die bij den inkoop hebben moeten worden betaald, den aftrek niet belemmeren.

Van granen is de voorraad niet belangrijk; de prijzen waren den 22 januarij ongeveer:

f 180	à 184	per	last	rogge,
„ 255	„ 290	„	„	tarwe,
„ 165	„ 183	„	„	gerst,
„ 130	„ 140	„	„	haver,
„ 252	„ 270	„	„	witte erwten,
„ 325	„ 360	„	„	graauwe erwten,
„ 255	„ 325	„	„	lijnzaad,

vrij aan boord.

De laatste oogst van vlas en hennep was onvoldoende, zoo ten aanzien van kwantiteit als kwaliteit; de prijzen van vlas staan, van goede partijen zeer hoog.

— Volgens berigt van Zr. Ms. Consul te Pernau was het handelsverkeer aldaar gedurende het jaar 1858 minder belangrijk geweest dan de goede kwaliteit van het nieuwe graangewas had doen verwachten. Naar vlas was intusschen sedert eenige maanden buitengewoon groote vraag, ten gevolge van den geringen aanwezigen voorraad, zoowel als van den slechten oogst in Ierland en België; de prijzen hadden dan ook de dubbele hoogte bereikt van hun gemiddelden stand. Ook in lijnzaad was de omzet vrij levendig.

Gedurende het geheele jaar 1858 zijn te Pernau aangekomen 6 en van daar vertrokken 4 schepen onder Nederlandsche vlag.

Van Arensburg vertrokken in 1858 10 schepen onder Nederlandsche vlag, waarvan 9 naar de Maas en 1 naar Rotterdam.

— Aan een handelsberigt van Zr. Ms. Consul te Christiania over het tweede halfjaar van 1858 worden de volgende bijzonderheden ontleend:

De ongunstige stemming der buitenlandsche markten ten aanzien der voornaamste uitvoerartikelen van dit gedeelte van Noorwegen heeft zeer nadeelig op de Noordsche reederij gewerkt, en vele schepen hebben den geheelen zomer stil gelegen. De vrachten van hier op Holland waren in het vorige jaar dooreen genomen 20 per cent lager dan in 1857. De uitzigten voor de vaart in dit jaar zijn iets gunstiger, daar in Frankrijk en Engeland meer vraag voor onze producten bestaat. Er hebben naar eerstgenoemd Land reeds onderscheiden verkoopen plaats gehad, op levering in het voorjaar. Voor het overbrengen van ijzer en steenkolen uit Engeland naar hier en Drontheim, ten behoeve van de spoorwegen, met wier aanleg in het voorjaar een begin wordt gemaakt, zal voorzeker niet weinig scheepsruimte benoodigd zijn.

De uitrustingen voor de vaart op de robbenvangst in de IJszee hebben eenen aanvang genomen; zijnde de gagien voor het volk veel lager dan in het vorige jaar. Sedert eenige jaren heeft een Hollandsch huis met 1 a 2 schepen onder Noordsche vlag en met Noordsche bemanning aan deze vaart deel genomen, zoo het schijnt met goeden uitslag. Dit voorbeeld wordt thans ook door eene reederij te Harlingen gevolgd.

De invoeren zijn in 1858 veel minder geweest dan gewoonlijk; eerst tegen het einde des jaars namen zij iets toe. Ook van Hollandsche producten was de aanvoer minder, hoewel het verbruik daarvan over het algemeen toeneemt. Een groot beletsel voor den invoer van Nederlandsche geraffineerde suiker is de in 1854 plaats gehad hebbende wijziging van het tarief en latere verhooging der regten, ter begunstiging van de inlandsche raffinadeurs; men vleit zich echter met de hoop dat daarop zal worden teruggekomen. Van geraffineerde suiker is uit Nederland in 1858 slechts 172,418 pond ingevoerd, zijnde een derde van het in 1856 ingevoerde. De invoer van koffij is, uit hoofde van de steeds vermeerderende comsumtie, minder afgenomen, en heeft alleen voor Christiania 313,378 ponden bedragen. Van kaas is in 1858 ingevoerd 110.337 pond; van papier 29,064 pond; hoepels 161,500 st.; dakpannen 327,825 st.; metselsteen 191,800 st.; tabak 13,312 pond; kaarsen 3822 pond.

Is de invoer uit Nederland afgenomen, hetzelfde geldt ook ten aanzien van dien uit andere Landen, hetgeen ook daaruit kan blijken, dat de opbrengst der inkomende regten, in vergelijking met vroeger, tot op de helft verminderd is.

De uitvoer van hout naar Engeland en Frankrijk is in het vorige jaar zeer afgenomen; daarentegen is in dien naar Nederland eene niet onbelangrijke vermeerdering te bespeuren. Voor de qualiteiten, ten uitvoer naar Nederland geschikt, worden thans aan de boscheigenaren eenigzins hoogere prijzen aangeboden.

PER TELEGRAAF.

LONDEN den 23 Februarij.

De Times en de Morning Chronicle vinden het zeer goed dat lord Palmerston de aangekondigde discussie zal uitlokken, daar zij het oogenblik daartoe zeer gepast achten. Beide bladen hopen dat lord Palmerston in deze aangelegenheid niet uit louter kleingeestige partij-politiek zal handelen.

De Times deelt als gerucht mede dat lord Cowley met eene bijzondere zending naar Weenen vertrekt.

LONDEN den 23 Februarij.

KOFFIJ met eenigen handel; Ceylon Plantation 71/6 a 74/6. — SUIKER. 2000 z. Mauritius bedongen 42/6 a 46/, en 2500 z. Bengaal 44/6 a 45/. — THEE. De veilingen zijn afgeloopen; 10,000 koopen passeerden den hamer en 3000 koopen werden verk. — RIJST stil. — GRANEN kalm.

LIVERPOOL den 23 Februarij.

KATOEN. Afgedaan 8000 b. tot onveranderde prijzen.

BERLIJN den 23 Februarij.

ROGGE per April/Mei 46½, per Junij/Julij 45 th. — RAAPOLIE April/Mei 15 th.

BATAVIA den 10 Januarij.

De troepen voor de expeditie naar Boni zullen den 10 en 12 januarij ingescheept worden. De Vice-President van den Hoogen Raad zal als commissaris derwaarts vertrekken, nadat de Gouverneur-Generaal alhier zal zijn teruggekeerd.

KOFFIJ vast. Java met koopers a *f* 32; de Gouvernements-veiling van 25,000 pic., in het laatst der vorige maand te Padang gehouden, is afgeloopen dooreen tot *f* 30. 60. — SUIKER prijshoudend, met koopers tot *f* 18 voor n.° 16, op de kust te leveren werd *f* 17½ betaald. — RIJST souteneert zich vast op *f* 140 voor goede kwaliteit; Carga verlaten en op *f* 100 gehouden. — INDIGO gevraagd en te noteren *f* 4. 35 a *f* 4. 40. — ARAK met koopers. Voor 100 legg. heeft men *f* 65 bedongen. — HUIDEN. Hiervan hebben 2000 st. koopers gevonden; Buffel a *f* 3. 50, Koe *f* a 3. — PEPER vast met koopers a *f* 22½ voor zwarte Lampongs. — GOM D'AMAR zonder afdoeningen; *f* 25 wordt gevraagd. — GUTTA PERCHA niet aangevoerd. Gum Elastiek gezocht en te vergeefs *f* 36 geboden.

VRACHTEN nominaal *f* 32 a *f* 40.

WISSELKOERS op Holland 103 a 103½ pct.; Londen *f* 11. 35.

De particuliere uitvoeren bestonden in de vorige maand uit 10.766 pic. Koffij, 124,270 pic. Suiker, 73,138 pic Rijst, 29,131 ℔ Indigo, 684 legg. Arak, 23,995 st. Huiden, 2212 pic. Peper, 571 pic. Gum d'Amar en 942 pic. Gum Elastiek.

Aangekomen Schepen:

Alcyone, Haacke, Amsterdam;
Johanna Maria, Dam, Rotterdam;
Karel August, Huizer, Singapore;
Adèle, Jaski, Manilla;
Zephir, de Vries, Rotterdam;
Tasmania, Jonker, Amsterdam;
Ferdinand & Louis, de Weerd, Amsterdam;
Almonde, Surie, Singapore;
Helmers, Messen, Bangkok;
Colombine, Malbranc, Australië;
Valparaiso, Kok, Rotterdam;
Afrika, Mannoury, Amsterdam;
Walcheren, Hoek, Liverpool;
Thetis, Visser, Manilla;
E. W. van Dam van Isselt, Boer, Macao;
Jason, Lourens, Rotterdam;
Burgemeester Hoffman, Dijkama, Rotterdam;
Jupiter, Burggraaff, Amsterdam.

Vertrokken Schepen:
Azia, Molenaar, Nederland;
Copernicus, Visser, Nederland;
Cecilia, N. N., Nederland;
Javaan, Munnix, Nederland;
Amsterdam, Herderschee, Melbourne;
Richard Thornton, N. N., Londen.

MADRID den 21 Februarij.
Spanje 1½ pc. 31; dito 3 pc. 41.80.

PARIJS den 23 Februarij.
Frankrijk 3 pc. 67.70. Spanje 1½ pc. 29⅝; dito Binnenl. 3 pc. 40.

LONDEN den 23 Februarij.
Geconsolideerden 3 pc. 95⅜ a ½. Spanje 1½ pc. 29¾ a 30. Mexico 3 pc. 20 a ¼. Venezuela 5 pc. 43½ a 44½; dito Uitgest. 17 a ½. Illinois Shares 64 a 66; dito Bonds 80 a 82.

ANTWERPEN den 23 Februarij.
Spanje 1½ pc. 29¾; dito Binnenl. 3 pc. 40⅜. Metall. 5 pc. 69; dito Nationale 5 pc. 71.

VERBETERING.
In ons verslag van de zitting der Tweede Kamer van gisteren, zijn enkele zinstorende drukfouten ingeslopen:
pag. 1. 2de kolom. regel 52 van boven, staat *en direct*, lees *indirect*, — pag. 2, 2de kolom. regel 49 van onder, staat *ruilslaven*, lees *geene slaven*; — pag. 2, 3de kolom. regel 44 van onder, staat *deze toezegging*, lees *diens toezegging*.

Ingezonden Stukken.

Sedert de instelling der examina's van Stuurlieden' wordt de lust tot onderzoek, en om zich voor hun vak te bekwamen, onder de jonge zeelieden zeer aangewakkerd, en laat zich voor het vervolg veel goeds daarvan voor onze scheepvaart verwachten. Daarvan doordrongen heeft de Ned. Handel-Maatschappij het hare bijgedragen, om den maatregel meer algemeen te doen werken.

Bij die gezamenlijke pogingen, om het goede doel te bereiken, blijft echter nog eene leemte bestaan, die echter, en door Heeren Assuradeurs, en door de Ned. Handel-Maatschappij, konde worden aangevuld. Namelijk, er worden schepen aan kapiteins toevertrouwd zonder dat deze geëxamineerd zijn. Het komt mij echter rationeel voor dat Gezagvoerders het stelligste de noodige bekwaamheden voor hunnen rang moesten bezitten. Als de eerste man aan boord, waarvan alles moet uitgaan, hangt van hem dikwerf het verlies of het behoud van het schip af. Niets belet echter, in den tegenwoordigen stand van zaken, dat men aan zeelieden het kommandement van een schip toevertrouwt, die geen examen als eerste stuurman hebben willen of kunnen afleggen.

Indien nu Assuradeurs weigerden te verzekeren of wel de Ned. Handel-Maatschappij weigerde te bevrachten schepen, waarvan de kapitein geen diploma van 1sten stuurman konde vertoonen, dan zoude hierin spoedig eene gunstige verandering komen. Ik zoude echter dezen maatregel alleen voor nieuw aan te stellen Gezagvoerders wenschen ingevoerd te zien, zonder eene terugwerkende kracht daaraan te geven.

Rotterdam 23 *Februarij* 1859. X.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 23 Februarij.

OVERLEDEN: A. C. Erwich, d., 9 j. — H. A. Starreveldt, d., 1 m. — A. de Nijs, z., 2 m. — J. G. Dirksen, jd., 81 j. — J. H. Goedvolk, z., 14 d. — C. Gijzen, z., 11 m. — M. E. Hardinxveld, d., 1 j. — L. J. van der Helm, z., 3 m. — J. de Bruin, d., 4 m. — A. E. Holtzapffel, d., 5 d. — M. P. Klunne, d., 5 m. — L. van der Voorden, jd., 26 j. — A. Stam, d., 11 j. — L. F. Brunold, z., 7 m. — J. H. Lagrand, z., 1 j.

BEVALLEN; T. C. Behrtel, geb. Jochems, z. — C. G. Ramack, geb. Koopmans, z. — C. M. Nortier, geb. Pluygers, d. — C. van der Keemel, geb. Eelsing, d. — G. Akkerman, geb. Walraven, z. — H. Selekink, geb. van den Boogert, d. — E. M. Hagenberg, geb. Ekkeler, d. — J. Verkerk, geb. van Oostenrijk, z. — J. Hamel, geb. Monfrooy, z. — M. M. T. Stevens, geb. Pinkers, z. — J. E. van Bodegraven, geboren Eringaard, d. — H. Verveer, geb. van Solingen, z. — A. Buyser, geb. van Attenhoven, z. — P. M. Willebrands, geb. Broekmeijer, d. — C. H. Toscani, geb. Zwildens, d. — G. de Groot, geb. Walraven, z. — J. M. Bijl, geb. le Fevre, z. — A. J. Busse, geb. Maas, d. — M. J. van Wouw, geb. Holterman, d. — H. van Barneveld, geb. van Zuylen, z.

GEHUWD: S. Tanger, wedr., 55 j., met K. Meeuw, wed. H. G. Henrichs, 43 j. — P. van Bure, jm., 30 j., met W. H. Wintgens, wed. M. W. Hofman, 20 j. — A. P. Blok, jm., 31 j., met J. van Vliet, jd., 24 j. — J. H. M. Bruens, jm., 31 j., met C. M. Fontein, jd., 27 j. — F. H. Esser, jm., 24 j., met N. van Stijn, jd., 33 j. — P. Blauw, jm., 29 j., met M. H. Oost, jd., 27 j. — M. J. C. Braun, jm., 28 j., met J. G. Verheugen, jd., 30 j. — H. van Wieringen, wedr., 56 j., met J. Hakkenberg, jd., 32 j. — W. Piena, jm., 23 j., met M. Boeser, jd., 25 j. — C. G. van Druten, jm., 26 j., met M. Joeker, jd., 25 j. — F. Weerwag, jm., 35 j., met M. Smiesing jd., 33 j. — K. den Bezemert, wedr., 59 j., met J. Maljes, wed. D. Boone, 46 j. — B. Elbers, jm., 21 j., met E. G. Knegte, jd., 23 j. — J. A. A. van Someren, jm., 27 j., met E. S. Gijzen, jd., 27 j. — J. Pieters, jm., 22 j., met S. Huisman, jd., 18 j.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPINGEN,
IN HET NOTARISHUIS TE ROTTERDAM,
Woensdag den 23 Februarij:

N.° 1. Een Pand en Erve, aan de oostzijde der Oost-Molenstraat, wijk 12, n.° 318. In trekgeld *f* 8400.

N.° 2. Een Pakhuis, Zolders, Vliering en Erve, aan de westzijde der Kaptein Ymansteeg, wijk 12, n.° 298. In trekgeld *f* 2100.

Gecombineerd om *f* 11,060 verkocht.

N.° 2. Een Pand en Erve, waarin de Blikslagers-Affaire wordt uitgeoefend, aan de westzijde van de Keizerstraat, wijk 2, n.° 353. In trekgeld *f* 7550, daarboven *f* 775, verkocht.

N.° 2. Een Winkelhuis, Bovenwoningen en Erve, aan de westzijde van de Botersloot, wijk 9, n.° 566. In trekgeld *f* 5650, daarboven *f* 160, verkocht.

N.° 3. Het Winkelhuis, Bovenwoningen en Erve, aan de zuidzijde van de Leeuwelaan, op den hoek van de Nieuwsteeg, wijk 5, n.° 236. In trekgeld *f* 4025, daarboven *f* 10, verkocht.

Cargalijsten.

Rotterdam.

BATAVIA, Golden Rule, Th. Mayo. — 1750 z. Rijst, 3513 kr. Suiker, 17 dito Gom-Elastiek, 2 z. Koffij, 32463 boss. Rotting en 12 Rottingstoelen, Gebr. Nottebohm; 1635 kranj. Suiker en 48 k. Indigo, Hoffmann, Dorrepaal en Co; 15 k. Indigo, M. Retemeijer en Co.; 1186 Buffelhuiden, H. van Rijckevorsel; 517 kranj. Suiker, P. Varkevisser en Zn.; 16 k. Indigo, Kuyper, van Dam en Smeer; 12 v. Notenmuskaat, 5 k. Foelie en 5 v. Was, Order.

NEW-YORK; Sophia Elisabeth, S. F. van der Hoef. — 107 vaatj. Parelasch en 100 v. Terpentijn, A. Ellerman; 200 v. dito, B. A. Mispelblom en Co.; 130 v. dito, A. T. Sölling en Co.; 80 v. dito, Outshoorn en van der Held; 50 v. dito, Kreglinger en Co.; 60 v. dito en 842 v. Harst, Schmitz en Fassbender: 400 b. Schors, Merrem en Co.; 52 v. Parelasch, F. van der Vijver en Co.; 2 k. Duigen, Koch en Vlierboom. — Voor Amsterdam: 50 v. Terpentzn, M. Hafkenscheid en Zn.; 7918 Pijpduigen, E. IJ. Post en Zn.

LIVERPOOL, Myrtle, Attwooll. — 103 ton ruw Klipzout, R. Twiss Hz.; 1050 coll. Koopm., Hudig en Pieters; 160 z. Raapzaad, Order.

In lading liggende Schepen.

te Rotterdam.

BATAVIA, mede voor Goederen, waartoe hetzelve bijzonder is ingerigt, het extra snelzeilend Nederl. gekoperd Brikschip H. Willebrordus, kapt. J. Douwes de Boer. Adres ten kantoren van Kuyper, van Dam en Smeer en Hudig en Blokhuyzen.

BATAVIA en SOERABAIJA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het Nederl. Barkschip Maria Magdalena, kapitein J. H. Willenbrink. Adres ten kantoren van Hudig en Blokhuyzen en Kuyper, van Dam en Smeer.

BATAVIA, mede voor Goederen, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend Nederl. gekoperd Barkschip Maria Anna, kapit. ......, voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.

BELFAST, het Ned. Kofschip Verwisseling, kapitein P. J. Boer, om spoedig te vertrekken. Adres ten kantore van Kuyper, van Dam en Smeer.

BOSTON, het Amerikaansch Fregatschip Thatcher Magoun, kapit. A. Baxter, om spoedig te vertrekken. Adres bij Hudig & Blokhuizen.

HAMBURG, het Nederlandsch Schip Meinkina, kapitein J. Spelt. Adres bij Seeuwen en Co.

JERSEY, het Nederl. Schoener-Kofschip Cornelia, kapit. K. H. Meijer. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

LISSABON, het Ned. Schip Wilhelmina kapit. H. de Goede. Adres bij Seeuwen en Co.

LIVERPOOL, het Ned. Schoener-Kofschip Fenna Gerarda, kapit. A. P. Struik. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

LIVERPOOL, de Engelsche brik Susan, kapit. Fookes. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

LIVORNO, het Ned. Kofschip Alberdina, kapitein E. J. Deddes. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

PADANG, het Nederlandsch Barkschip Julie, kapitein R. Brem. Adres bij de Reeders van Overzee en Co. en bij de Cargadoors Hudig en Blokhuyzen en Kuyper, van Dam en Smeer alhier en de Coningh en Co., te Amsterdam.

PHILADELPHIA, het Nederl. gekoperd Brikschip Presto, kapit. F. F. Cremer. Adres bij Hudig en Blokhuyzen en Wambersie en Zoon.

SAMARANG (direct) het extra snelzeilend Ned. gekoperd Barkschip Vijf Gebroeders, kapit. C. Johan; om spoedig te vertrekken. Adres ten kantore van Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.

STETTIN en DANTZIG, om dadelijk na ontlossing ten spoedigste te laden en te vertrekken, het Pruissisch Stoomschip Fahrenheit, kapit. E. Mielordt. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

TRIEST, het snelzeilend Nederl. Schoenerschip Veendam, kapitein B. A. Hazewinkel. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

Te Vlaardingen.

GIBRALTAR en MALTA, het Nederl. Schoenerschip Levant, kapit. C. van Gelderen. Adres ten kantore van Kuyper, van Dam en Smeer.

LISSABON, het Nederl. Hoekerschip Jonge Wouter, kapit. M. Kwakkelstein. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

Beursberigten.

LONDEN den 22 Februarij.

5 pc. Cons.cont.	94⅞ a 95⅛		3 pc. Peru....	72 a 74	
id. id. op tijd	94⅞ - 95		4½ pc. id. Urib.	83 - 85	
3 pc. Oostenrijk	74 - 76		id. te New-Y.	81 - 82	
4½ pc. België..	97 - 99		3 pc. Portugal.	45½ - 46½	
5 pc. Braz. 1824	102 - 103		5 pc. Rusland.	112 - 113	
id. 1829/39 ...	101 - 102		4½ pc. idem...	99 - 100	
id. 4½ pc. 1852	94 - 96		3 pc. Spanje...	44 - 45	
idem 1858....	93½ - 94½		1½ pc. idem...	30 - 30½	
6 pc. Buen.-Ayr	79 - 81		idem Amort. ..	8½ - 9½	
6 pc. Chili....	101 - 103		id. Cert. Coup.	5½ - 6	
3 pc. idem....	73 - 76		5 pc. Sardinië.	80 - 81	
5 pc. Denemark	103 - 105		6 pc. Turkije..	89¾ - —	
3 pc. idem ...	84 - 87		idem Nieuwe..	79⅝ - —	
2½ pc. Holland.	65 - 66		4 pc. idem.,..	102½ - 103	
4 pc. idem....	101 - 102		5 pc. Venezuela	43 - 44	
Ecuador......	16 - 17		idem Uitgest..	16¾ - 17¼	
id. Land-warr.	4½ - 5		Wissel Amst. krt.	11.14¾ a 16.	
2½ pc. Grenada.	19½ - 20		idem 3 m.	11.17¼ - 17¾.	
d. Uitgestelde	5½ - 6		id. Parijs kort....	25. 7½ - 15.	
3 pc. Mexico.	20 - 20¼		idem 3 m.	25.32½ - 37½.	
4½ pc. Peru...	92 - 94				

Zoowel binnen- als buitenlandsche fondsen verkeerden heden in eene gedrukte stemming, ten gevolge van oorlogzuchtige geruchten.

AMSTERDAM den 23 Februarij.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,..	Werk. Schuld 2½ pCt.	63¾	64¼	63 15/16
〃	dito dito 3 〃	76⅞	77¼	77
〃	dito dito 4 〃	98⅛	98 5/16	98 3/16
〃	Amort-Synd...3½ 〃	93¾		
〃	Handel-Maats. 4½ 〃	140⅝	141	140⅞
〃	O. I. Leening 4 〃	97⅝	97 11/16	
〃	Leen. Holl. Sp. 4½ 〃	99½		
〃	Rijn-Spoorw...4½ 〃			
〃	Maats. v. Weld. 4 〃			
België,...	Cert. *Rothsch.* 2½ 〃			
Frankrijk,	Certificaten....3 〃			
Spanje,..	Buitenlands. ..1½ 〃	29¾	29⅞	29¾
〃	dito 3 〃	43½	43¾	
〃	Binn. a *f* 6000 3 〃	39 15/16	40⅛	40
〃	Amort. Schuld.........	9		
〃	Bew. v. Coup..........			
Portugal,	Oblig. ....3 pCt.	45⅛	45 5/16	45¼
〃	dito 1856/57..3 〃	44⅝	44¾	44¾
〃	dito Uitgest...	28¾		
Rusland,	Obl. *Hope en C.* 5 〃	103⅞	104	
〃	dito 1828/29..5 〃	102½	102⅝	
〃	Cert. 1831/33..5 〃			
〃	dito 1840......4 〃	85½		
〃	dito *Stieglitz*..4 〃	85½		
〃	dito d.° Nieuwe 5 〃	96½	96¾	96½
〃	dito d.° 1855 N. 5 〃	100⅜	100¾	100½
〃	dito te Londen 4½ 〃	96¾		
〃	dito v. Assign. 6 〃			
〃	Inschr. dito ...6 〃			
Polen,....	Aand. 1835..........*f*	153¾	154	
〃	Obligatien......4 pCt.	79¾	79½	80
Oostenr.,	Obl. *Goll en C.* 5 〃	73½		
〃	dito dito 4 〃	58½		
〃	dito Met. Oude 5 〃	65¾	66½	66¼
〃	dito N. te Ams. 5 〃	77 9/16	77⅞	77⅞
〃	dito Nat. Met. 5 〃	67¾	68¼	68¼
〃	dito Metall.....2½ 〃	34⅛	34½	34 5/16
〃	Wen. Ad. fl 250 4 〃 *f*			
Brazilië,	1824, £ 100..5 〃			
Equador,	£ 100..........1 〃	16 3/16		
〃	Onbepaalde....1 〃	15⅞		
Venez.,...	Obligatien......5 〃	40¾	40 13/16	
〃	Uitgestelde ....2½ 〃	15⅞	16	
Grenada,	Obligatien......3½ 〃	17 15/16	18	
〃	Uitgestelde			
Mexico,..	Obligatien......3 〃	19⅛	19⅜	
〃	dito Onbep....3 〃			
Illinois ...	....................7 〃	81½	82	

Rusland, Spoorweg Aand., volgef., *f* 233½ a *f* 234. Pruissen, Aand. 1854, 3½ pc. *f* 208¾. Weener Bankactien *f* 998 a *f* 1005. Louisiana 5 pc. 101⅞. Griekenland, Oblig. geldl. 1825 5 pc. 4⅝.

Beleening 3 pc. Prolongatie 3 pc. Disconto 3 pc.

Op de hoogere noteringen der buitenlandsche beurzen verkeerde de beurs in eene betere stemming; vooral waren Oostenrijksche fondsen hooger.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 64⅞. Spanje, 1½ pc., 29¾; dito Binnenl., 3 pc., 40. Oostenrijk, Metalliek, 5 pc., 66½; idem Nationale, 5 pc., 68¼.

ROTTERDAM den 23 Februarij.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl...	Werk. Schuld 2½ pCt.	63 15/16		
Spanje,..	Binnen. a 6 m. 3 〃	39½	39 9/16	39 9/16
〃	Cert. Coupons.	5 11/16		
〃	Amort. Schuld	9 1/16		
Portugal,	dito 1856/57 ..3 〃	44⅜		
Rusland,	bij *Stiegl.* 1855.5 〃	100½	100¾	100¾
〃	dito bij Baring. 4½ 〃	96¼		
Oostenr.,	Metalliek.......2½ 〃	33⅝	33 11/16	33 11/16
〃	N. Rente Ams. 5	76⅝	77	76⅝
〃	Nationale.......5 〃	66½	67	
Equador,	Landwarants..	5¼	5½	

De beurs herstelde zich heden eenigermate van den gisteren geleden teruggang, zoodat alle fondsen zich min of meer in prijs verbeterden, en wel inzonderheid Spaansche en Oostenrijksche, in welke soorten de handel mede zeer levendig was.

Het Commité der Effectenhandelaren,
H. A. MARCELIS, Secretaris.

Laatste prijzen ten 3 ure: Ned. Werk. Schuld 4 pc., 97⅞, Spanje Binnenl. 3 pc. 39 11/16 a 40, gebl. 40. Portugal 1856/57, 3 pc., 44½ a 44¾, gebl. 44¾. Oostenrijk, Metall., Oude 5 pc. 66 a 66⅜, gebl. 66.; dito Nationale 5 pc., 67⅞ a 68⅜, gebl. 67⅞; dito Rente te Amst. 5 pc., 77¾. Ecuador Landwarrants 5½.

Belangrijk hoogere buitenlandsche koersen hadden ook hier veel beter prijzen ten gevolge met levendigen handel in 3 pc. Spaansche Binnenl. en Oostenrijksche fondsen.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM den 23 Februarij.

Londen	op 3 maanden	*f* 11.70
	〃 2 〃	- 11.72½
	〃 kort	〃 11.77½
Parijs.........	〃 3 maanden	〃 55 9/16
	〃 2 〃	〃 55 11/16
	〃 kort	〃 56⅛
Bordeaux......	〃 2 maanden	〃 55 7/16
	〃 kort	〃 55⅞
Hamburg......	〃 3 maanden	〃 35⅛
	〃 2 〃	〃 35 3/16
	〃 kort	〃 35 5/16
St. Petersburg,.	〃 2 maanden	〃 176
Frankfort a M..	〃 6 weken	〃 99½
Augsburg......	〃 6 〃	〃 99
Weenen.......	〃 6 〃	〃 109
Triest.........	〃 6 〃	〃 108⅝
Livorno.......	〃 2 maanden	〃 39¼
Genua	〃 2 〃	〃 45¾
Napels........	〃 2 〃	〃 79
Antwerpen kort	....	〃 1¼ pc. verlies.

Disconto 3 en 3½ pc.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 23 Februarij.

SUIKER. Heden zijn uit de hand afgedaan 582 krj. Java, zeilende per Copernicus, tot *f* 1 beneden avarij November ll.

TABAK. Heden werd de verkoop bekend van 22 v. Maryland per Reliance en 28 v. dito per Itzstein & Welcker.

PALMOLIE. De heden alhier gehouden veiling, aanvoer per Hollandsch Acra en Guinea, is afgeloopen als volgt:

	Verk Kav.		Opgeh. Kav.	Prijs.
Prima.........	3	*f* 25½	4	*f* 26
〃 meerder en minder met water.......	1	- 23¼	—	- —
Prima †........	—	- —	19	- 25
〃 meerder en minder met water.......	1	- 22¼	—	- —
Secunda	5	- 22¼	31	- 22¾
〃 meerder en minder met water	3	- 20¼	—	- —
Tertia	1	- 21	—	- —
〃 meerder en minder met water.......	1	- 19½	—	- —
	15		54	

RIJST. Heden in veiling verkocht ca. 3900 b. beschadigde Necranzie, per Gevalia van *f* 5¼ tot *f* 3¼ naar mate der beschadigdheid.

SCHIEDAM den 23 Februarij.

GRANEN. Rogge, 145 ℔ Pernau *f* 210 6/w., 146 ℔ Petersburg *f* 172 6/w.

MOUTWIJN, per Ned. Vat zonder fust *f* 14.—,
JENEVER, 〃 〃 〃 〃 〃 - 19,50,
Amst. proef, 〃 〃 〃 〃 〃 - 20,75,
alles zonder de belasting.
SPOELING, per Ketel .... - 1.80.

AMSTERDAM den 23 Februarij.

TABAK. De heden gehouden veilingen zijn afgeloopen als volgt: van de 2427 p. Java zijn 375 p., hoofdmerk Nicot, verk. tot 27 a 135, dooreen tot 75 c.; 672 p. dito T. R/K. verk. tot 18½ a 120, dooreen tot ca. 53 c.; 88 p. dito verk. tot 21 a 23½, dooreen tot 22½ c.; 297 p. dito verk. tot 14½ a 92 c., dooreen tot 37½ c.: 682 p. dito JM/MS verk. tot 10½ a 29, dooreen tot 19¼ c.; 171 p. dito WG Malang/J verk. tot 16½ a 48, dooreen tot 28 c.; 41 p. dito DMVO/MR verk. tot 17½ c.; 204 p. Carmen verk. tot 45 a 74 c., dooreen tot 57½ c.; 41 p. Zuid-Amerik. verk. tot 25 c.; 3 v. Virginie verk. tot 20¾ c.; 240.000 Manilla Cigaren, Havanna-fatsoen, gedeeltelijk verk. tot *f* 25 a *f* 29 per 1000; 230.000 dito verk. tot *f* 22 a *f* 25; de 57.500 Manilla Cigaren zijn uit de hand verkocht; van 124 p. Java 2 kav. verk. tot 19¼ en 20 c. en 1 kav. opgeh. tot 18 c.; 8 p. Embalema verk. tot 32½ c.; 5 p. Carmen verk. tot 33 c.; van 24 cer. Domingo 1 kav. verk. tot 27½ c.; en 1 kaveling opgehouden tot 27 cents; 16 vaten Virginie opgehouden tot 12 a 19½ c.; van de Java 1 kav. verk. tot 26 c. en 7 kav. opgeh. tot 25 a 36 c.: 7 pakk. Manilla opgeh. tot 55 a 66 c.; Java Inlandsch en divers verk. tot 19 a 57½ c.; van 141 p. Visayas Yloilo en 12 p. Cagayan Manilla 27 kav. verk. tot 48½ a 81½ c. en 8 kav. opgeh. tot 50 a 80 c.; van 91.500 stuks 2a. Superior 1857 Havana-fatsoen en 191.500 stuks Sup. 1857 Cortado Manilla Sigaren 4 kav. verk. tot *f* 25.25 a 30.25 en 24 kav. opgeh. tot *f* 22 a *f* 30.25; 144 kann. rollen oude rijpe Varinas verk. tot 48½ a 55 c.; 41 pakk. Portorico verk. tot 21½ a 28½ c.; 3 v. Virginie verk. tot 19 c.; 116.000 stuks Superior 1854 Cortadoz Manilla Sigaren verkocht tot *f* 20 a 21.50.

METALEN. Afgedaan 200 bl. Banca Tin tot *f* 79.

WERKHOUT. De heden gehouden veiling is afgeloopen als volgt: van het Mahoniehout is circa ½ verkocht tot 23 a 60 c.; het Satijnhout verkocht tot 28 c.; het Palmhout opgeh. tot *f* 5¾; het Pokhout is uit de hand verkocht.

VEE. Kalveren 1e kwaliteit *f* 110 a 80, 2e kwal. *f* 90 a 70; 3e kwal. *f* 70 a 50; Schapen *f* 18 a 28; Varkens 34 a 44 c. per N.℔.

GRANEN. Tarwe stil: 134 ℔ roode Zweedsche *f* 292; 122 ℔ bonte Oldammer *f* 215. Gedroogde Rogge bij partij *f* 3 lager, bij gerijven onveranderd: 117, 118 ℔ Petersb. *f* 162, *f* 164; 120 ℔ dito *f* 165

Scheepstijdingen.

Brouw. (NNW—NW.)
23 febr. Niets gepasseerd.

Hellevoet. *Aangek.* (NW—WZW.)
23 febr. Nordkin, Mathissen, Hammerfest
Fox, King, Yarmouth
Hercules, Holberg, Veile
Mary Ann, Göransson, Landscrona
Vertrokken.
Earl of Auckland (st.), Londen
Seahorse (st.), Hull
Anna Catharina, Huges, Belfast
Merwestroom, de Goede, dito
Berendina Huges, Bekkering, Duinkerken en Dieppe
Veendam, Hazewinkel, Triest
St. Andrews, Johns, Plymouth
Wilhelmina, Ilnen, Melbourne via Newport
Factorij, Janzen, Batavia
(beide laatsten liggen achter de Kwak ten anker.)
Levant (st.), Havre
Hollander (st.), dito
Rotterdam (st), Marseille
Zeilklaar.
Padang, Zwart, Cardiff en Singapore
Isabella, Forest, Newport
Northumbrian, Smith, Newcastle
Jacoba, Schultz, dito
San Pasqualo, Porzio, dito

Brielle. (WNW—NW.)
Aangekomen.
23 febr. Concordia (st.), Londen
Admir. Ver-Huell (st.), Havre
Vertrokken.
Norfolk (st.), Goole
Amstel (st), Duinkerken

Maassluis. (NNW.)
23 febr. Niets gepasseerd.
De Domina is wel in zee gekomen.

Amsterdam *Vertr.*
21 febr. Margrieta Antina, Jager, Nantes
22 Martha Whitmore, Colburn, Cardiff

Texel. (Z.W.—W.)
22 febr. Niets gepasseerd.
(NNW) *Aangekomen*
23 Caroline, Backer, Rio-Janeiro, l. v. Falmouth
Vertrokken.
23 Sumatra, Grivel, Bat.
Hermine Marie Elizab., Bonjer, Samarang
Aletta Augusta, Tinholt, Valparaiso
Juno, Rosberger, Surin.
Telemach, Gärdes, New-Orleans
Henriëtte, Vinken, Konstantinopel
Jeanne, Kroon, dito
Entreprise, Hut, Triest
Queen of the West, Hutchings, Venetië
Sikko, Jonker, dito
Albertha Roemeling, Goosens, Genua
Eclipse, Doeksen, dito
Galileï, Kock, Swansea
Pieter Schoenmakers, van Varelen, Cardiff

Nieuwe Diep *Zeilkl.*
Hillegiena Annegiena, de Vries, Cagliari
Janna, Smilde, Napels
Hermine & Elize, van der Kooy, dito
Jantina, Blaak, Livorno
Aurore, Couret, Genua
Wicherdina, Degenhard, Lissabon
Stad Assen, Haverbult, Londen
Telegraph, Rolufs, dito
Due Sorelli, Camilich, Cardiff

Vlie (W.N.W.) *Vertr.*
20 febr. Maria, Meijer, Hartlepool

—o—

Smirna *Aangekomen*
7 febr. Martha Alida, Karst, Piraeus
Vertrokken.
5 Cornelia Wilhelmina, Hoeksma, Tchesmé, om de lading voor Amst. te completeren.
8 Christina, Bekkering, Hamburg

Triest *Aangek.*
16 febr. Saramacca, de Vries, Antwerpen
18 Vriendschap, Mulder, Amsterdam

Venetië. *Aangek.*
18 febr. Arendina, Boerhave, Liverpool

Messina *Vertr.*
10 febr. Triest (st.), Hoogendijk, Rott.

Genua *Vertr.*
18 febr. Alida, Valk, Lond.

St. Nazaire *Vertr.*
18 febr. Cornelia, Schep, Rott.
Coert Cornelis, Klontje, Liverpool
Jeune Henry, Leblé, Amst.
Anna Martha, Korfker, Belfast

Liverpool *Vertr.*
21 febr. Goede Verwachting, van Lindonck, Batavia
In lading.
Branch, Cooper, Rott.
Cornelia, Teensma, Elseneur
Ettje, Mooi, dito

Runcorn *Aangek.*
19 febr. Stuurmans Harmonie, Mulder, Ballina

Cardiff *Vertrokken*
20 febr. Lily Dale, Bridle, Rott.
Alma, M'Laren, dito

Falmouth *Aangek.*
21 febr. Columbus, Breckwoldt, Jeremie
Amicitia, Arends, Odessa

Deal *Aangek.*
21 febr. Enterprise, Heigho, Londen n. Batavia

Londen *In lading.*
22 febr. Grunus, Hut, Wolgast

Seaham. *Vertrokken.*
20 febr. George & Elizabeth, Burdes, Nieuwe Diep

Shields *Aangekomen*
21 febr. Grietje, Hes, Londen
Hermanus Gerardus, Rozenberg, Gent
Vertrokken.
Utility, Reed, N. Diep

Antwerpen *Vertr.*
22 febr. Argo, Koster, Liverpool

Norden *Vertr.*
11 febr. Annette, Buss, Amst.

Hamburg *Aangek.*
20 febr. Erstina Alida, de Vries, Harburg
Anna, Lodewijks, dito
21 Jantina Roelfina, Kremer, Buxtehude

Gluckstadt *Aangek.*
20 febr. Johanna, Schütt, Korsoer n. Schiedam

Travemunde *Vertr.*
20 febr. Agatha Jacobina, Kramer, Kolding

Wolgast *Aangek.*
vóór 17 febr. Vrouw Margrietha, Groenewold, Horsens n. Stettin
18 Onderneming, Top, Odensee

—o—

Katwijk aan Zee
21 febr. Hier is aangespoeld een gedeelte der zijde van een groot schip. — Het bomschip Geertruida Jeannette, stuurman Guyt, hier aankomende, is op het anker van een hier liggend bomschip gevaren, waardoor het eenige gaten in de huid heeft bekomen. Men is bezig met het bergen van den inventaris.

Christiansand 11 febr. De Jonge Maria (st.), kapit. Nannings, v. Landscrona n. Amsterdam, den 5 dezer zwaar lek te Mandal binnengeloopen, lost de lading.

22 febr. De wind te **Falmouth** Z. W., stil; te **Deal** W.Z.W.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 24 febr.: 1ste getijde 8 ure 7 min.; 2de getijde 8 ure 31 min.

Arnhem. Waterhoogte 22 febr. 1.52 el.

Keulen. Rijnhoogte 22 febr. 7 v. 7 d. Rijnl.

—o—

Vertrokk. Passagiers.

Van het **Nieuwediep:** naar Samarang, per Hermine Marie Elizabeth, de heeren M. N. Cornelissen, C. M. H. Rant, W. van der Lee en C. Brockhuis; — naar Suriname, de heeren C. W. Seeg en echtgenoot, en J. R. Bendernagel: — naar Triëst, per Entreprise, de heeren G. en W. F. Hoové en E. J. van der Voort.

bij partij. Gerst in een doen: 112 ℔ N. Deensche ƒ 174. Boekweit onveranderd: 119 ℔ Holst. ƒ 176; 122 ℔ Fransch Vlaamsche ƒ 165.

ZADEN enz. Koolzaad onveranderd. Deensch £ 73; Fransch £ 64. Op 9 vaten Olie te leveren: dadelijk £ 77½; in October £ 70½. Lijnzaad prijshoudend. 106, 107 ℔ Petersburger ƒ 315; 99, 100 ℔ Archangel ƒ 275; 109, 110 ℔ Catania ƒ 355. Raapolie op 6/w. ƒ 44¼; vlieg. ƒ 43; Bombay ƒ 41¾; 1 Mei ƒ 42¼; 1 Sept., Oct., Nov. en Dec. ƒ 40 a ƒ 39¾. Lijnolie op 6/w. ƒ 31¼, vlieg. ƒ 30; 1 Maart ƒ 30¼; 1 April ƒ 30¾ a ƒ 30½; 1 Mei ƒ 31¼ a ƒ 31; 1 Sept., Oct., Nov. en Dec. ƒ 32½ a ƒ 32¼. Hennepolie op 6/w. ƒ 35¾; vlieg. ƒ 34½. Raapkoeken per 1040 stuks ƒ 90 a ƒ 93. Lijnkoeken per 104 stuks ƒ 11 a ƒ 14.

LONDEN den 21 Februarij.

SUIKER. Sedert Vrijdag was het artikel niet zeer gevraagd, maar men betaalde echter vorige prijzen, 300 k. Havana florette bedongen 47/6. De voorraad op heden bedraagt 47,472 t. tegen 50,611 t. in 1858 en de afleveringen dezer week 4207 t., waarvan 293 t. voor uitvoer. — KOFFIJ. Verscheidene partijtjes Plantation Ceylon zijn tot vaste prijzen verkocht en voor goed ord. natif betaalde men 51/6. — THEE. De markt is flaauw; ord. Congo met weinig handel tot 13½ d. — RIJST stil. Zaturdag vonden 1600 b. Necransie tot 9/ nemers en heden 1500 b. dito tot 9/ en 1500 b. Moulmain tot 8/3 en 6 a 700 b. gep. Java tot 17/ a 21/. Voorraad 84,328 t. — KATOEN. Sedert Maandag zijn slechts 100 b. gedaan. — CASSIA. 500 k. middling pale bedongen 97/. — SALPETER stil maar vast. Zaturdag zijn 800 b. Bengaal tot geh. prijs en 500 b. op levering tot 40/ afgedaan. Heden zijn weinig zaken gedaan, maar men betaalde vaste prijzen. Engelsch Geraffineerd vast 44/6 a 45/. — ZADEN. In veiling zijn 3760 kw. Raapolie gedeeltelijk verkocht tot 47/ a 50/; voor Calcutta d. 45/ a 33/ voor mindere kwaliteiten. — METALEN. Schotsch Gietijzer stil 51/6. Tin zonder handel. 25 t. Zink bedongen £ 21.15 en 25 t. tot £ 22. — OLIEN. Lijn- stil 29/6 a 29/9; te Hull 29/. Raap- flaauw; bruine 41/6 a 42; blanke 45/ a 45/6. Ca. 200 t. Ceylon Cocos- zijn tot 41/6 verkocht. Palm- vast 44/. Terpentijn- vaster; Amerik. 42/ a 42/6; Engelsche 41/ a 41/6. — HOP zonder handel; de stemming en de prijzen blijven onveranderd. — TALK. De markt is vast maar in de prijzen is geene verbetering te melden. Men noteert: PYC disp. 52/6, Maart 52/6, April 52/6, April/Junij 52/3, Oct./Dec. 52/3.

ANTWERPEN den 22 Februarij.

Van KOFFIJ zijn heden 2400 b. Brasiel afgedaan. — SUIKER. In veiling zijn 193 b. Havana tot fr. 39 a fr. 39½ verkocht naar kwal. — GRANEN stil met weinig handel en onveranderde prijzen. — Van KATOEN vonden 400 b. Louisiana nemers. — SPECERIJEN. 24 v. Bourbon Nagelen die in veiling waren aangeslagen zijn uit de hand afgedaan.

HAMBURG den 22 Februarij.

KOFFIJ vast. — ZINK zonder handel. — RAAPOLIE per Mei 27.12, per Oct. 26.10. — GRANEN zonder eenigen handel.

BALTIMORE den 5 Februarij.

QUERCITRON. Zonder handel. Men houdt n°. 1 d. 21 a 23. — KOFFIJ stil, zonder voorraad in de eerste hand. — TABAK met weinig aanvoeren. Van Maryland zijn 100 v. grootendeels groene leaves tot d. 3.50 a 4, en het restant Oude tot d. 4 a 5 verkocht. De voorraad is gering. Van den nieuwen oogst is nog niets dan ground leaves aangevoerd. Ohio zonder handel met nominale prijzen. Kentucky stil met kleinen voorraad. Voorraad 7815 v. — KOERS op Londen 9¼ a 9⅜, Parijs fr. 5.13¾

Advertentien.

Voor de menigvuldige en hartelijke bewijzen van deelneming, mij betoond bij het overlijden van mijn waarde Echtgenoot, den Heer PIETER WALRAVEN, betuig ik, ook namens mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen, opregten dank.

Rotterdam Wed. A. M. WALRAVEN,
23 *Februarij* 1859. geb. PLAT.

Voor de hartelijke deelneming betoond bij het overlijden van onze geliefde Dochter, Zuster en Behuwdzuster, R. E. BREUKELMAN, betuigt de Familie haren opregten dank.

Rotterdam, 23 *February* 1859.

Voorspoedig bevallen van *twee* welgeschapen ZONEN *CLARA SUSANNA HAHN*, geliefde Echtgenoote van

Rotterdam J. A. KERKHOVEN.
19 *Februarij* 1859.
Eenige kennisgeving.

Bevallen van eene DOCHTER
C. M. NORTIER. - PLUYGERS.
Rotterdam 22 *Februarij* 1859.
Eenige kennisgeving.

STADGENOOTEN!

De Ondergeteekenden hebben gemeend U ook langs dezen weg te moeten bekend maken met de redenen, die hen hebben genoodzaakt tot het verspreiden van Circulaires, om U op te wekken tot het geven van eene **jaarlijksche Bijdrage** ten behoeve van de **Maatschappij tot Oprigting van Bewaarscholen alhier.** Die Maatschappij, in 1843 tot stand gekomen; verloor in den sedert verloopen tijd door den dood onderscheidene Leden. Hare drie Scholen, in de Breedstraat, de Meent en de Kerklaan, strekken onze Stad tot eer, maar zal de Maatschappij op den ingeslagen weg voortgaan en den behoeftigen niet bedeelden Stand op zijne menigvuldige aanvraag behulpzaam wezen in de opleiding van zijne Kinderen, dan kan zij de Bijdragen van hen, die tot heden deze Inrigtingen niet kenden of althans niet ondersteunden, niet missen.

Zij, aan wie onwillekeurig geene Circulaire gezonden is, kunnen bij de Ondergeteekenden alle inlichting ontvangen, die, in het vertrouwen dat hunne poging vruchten zal dragen, de eer hebben zich te noemen

Bestuurders der Maatschappij tot Oprigting van Bewaarscholen,
G. H. M. DELPRAT, *Voorzitter.*
C. VAN DER GOES, *Gz.*
H. W. DE CRITTER.
F. DEKKER.
Dr. A. MEES, *R. Az.*
A. MILDERS.
C. G. KOLFF.
S. J. R. DE MONCHY.
L. V. VAN ROSSEM.
Dr. J. W. SLUITER.
P. K. GöRLITZ.
Dr. F. J. J. SCHMIDT.
Mr. L. J. H. BOUMAN, *Secretaris.*
Rotterdam 22 *Februarij* 1859.

ACADEMIE van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen.

EXAMEN

der LEERLINGEN van de AFDEELING
„**Technische Wetenschappen,**"
op ZATURDAG den 26 FEBRUARIJ 1859,
des avonds ten 6 *ure*,
in een der Localen van de Academie.

Koninklijke Nederlandsche YACHT-CLUB

TWEEDE LEZING over **Letterkunde**, op *Maandag* 28 *Februarij* 1859, des avonds precies ten *half negen* ure, in het Vereenigings-Gebouw.

Spreker: De Heer Dr. **A. PIERSON.**

De Entrée is bepaald op 25 Cents de Persoon, behalve voor de LEDEN dezer Vereeniging, die **vrijen toegang** hebben.

De Raad,
JOOST VAN VOLLENHOVEN, *Vice-President.*
J. P. VAN HOEY SMITH VAN ENGELEN, *L. S.*

COMMISSIE

ter Bevordering van het Onderzoek naar de Verschijnselen op den Oceaan.

Namens de Commissie berigt de Ondergeteekende hiermede, dat hij voortgaat op het Observatorium Zitting te houden Maandags, Woensdags, Vrijdags, namiddags van één tot drie ure, tot het **ontvangen** en de **wederafgifte** van **Meteorologische** en **Zeevaartkundige Instrumenten**, die men wenscht met de STANDAARDS der Commissie te doen vergelijken of regelen; tevens tot het uitreiken van Wind- en Stroomkaarten, Extra-Journalen en het ontvangen der laatste, alsmede tot het geven van de noodige inlichtingen; **Tijdmeters** kunnen bij aanvrage ook Dingsdags en Donderdags op dezelfde uren worden afgehaald.

Buitendien zal door tusschenkomst van het *Observatorium* voor het vervolg de gelegenheid bestaan tot het vergelijken en regelen van **Tijdmeters** voor die Gezagvoerders, welke ze aan boord wenschen te houden, en belast zich het Observatorium, ten opzigte van die Instrumenten, op verlangen ook met de zorg van hetgeen daarbij ter verzekering van een' *behoorlijken* gang vereischt wordt.

Rotterdam P. VAN GALEN.
23 *Februarij* 1859.

STOOMBOOTVAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM en HULL.

Voor PASSAGIERS en GOEDEREN.

De Stoomboot **HAWK**, Kapitein **T. Dawson**, vertrekt van **ROTTERDAM** naar **HULL** ZATURDAG den 26 FEBRUARIJ, des morgens vroeg.
Adres bij *J. B. CROL & Co.*

Opening der Dienst.

SNELVAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN ANTWERPEN,

VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN,

met de **STOOMBOOTEN**

TELEGRAAF III & IV,

BEHOORENDE TOT DE SNELSTVARENDE VAN EUROPA.

Deze nieuw expresselijk voor den Vervoer van Passagiers gebouwde Stoombooten, hebben schoon gemeubileerde Kajuiten, waarbij een Dames-Salon met Piano en een Paviljoen, hetwelk afgehuurd kan worden.

STATIONS DIE WORDEN AANGEDAAN:

SLIKKERVEER voor *Krimpen*, KINDERDIJK, NIEUWE VEER, ALBLASSERDAM, DORDRECHT, STEENEKAMER voor *Zwijndrecht*, 's GRAVENDEEL, WILLEMSDORP, WILLEMSTAD, OOLTGENSPLAAT, DINTELSAS voor *Prinsland*, STEENBERGSCHE VLIET voor *Steenbergen*, ZIJPE voor *Zierikzee* en *Brouwershaven*, ST. PHILIPSLAND, STAVENISSE voor *Tholen*, YERSEKENDAM voor *Goes* en *Zuid-Beveland*, VOSMEER, THOLEN, BATH en LILLO.

MAART 1859.

Van ROTTERDAM.				Van ANTWERPEN.			
Februarij, 28	Maandag	's morgens	5.— ure.	2	Woensdag	's morgens	10.30
2	Woensdag	's morgens	6.30	4	Vrijdag	„	11.30
4	Vrijdag	„	7.30	7	Maandag	's nachts 6/7	12.30
7	Maandag	„	9.30	9	Woensdag	's morgens 8/9	2.—
9	Woensdag	„	10.—	11	Vrijdag	„	3.—
11	Vrijdag	„	11.45	14	Maandag	„	7.—
14	Maandag	„	3.30	16	Woensdag	„	10.—
16	Woensdag	„	6.—	18	Vrijdag	„	11.—
18	Vrijdag	„	7.30	21	Maandag	's nachts 20/21	12.30
21	Maandag	„	10.—	23	Woensdag	's morg. 22/23	2.—
23	Woensdag	„	10.—	25	Vrijdag	„	3.—
25	Vrijdag	„	11.45	28	Maandag	„	6.30
28	Maandag	„	3.—	30	Woensdag	„	8.30
30	Woensdag	„	5.—				

Te **ZIJPE** wordt voor **Zierikzee** en **Brouwershaven** op de heen- en terugreis aangelegd aldaar staat eene zeer goed ingerigte Diligence gereed, die **van Zijpe naar Zierikzee en Brouwershaven**, na aankomst der Stoombooten vertrekt en **van Brouwershaven naar Zierikzee en Zijpe** in correspondentie op de Stoombooten rijdt.

ROTTERDAM, Boompjes, wijk 1 n.° 21, **VERWEY & Co.**, *Cargadoors-Expediteurs.*

STOOMVAART-VEREENIGING *DE MAAS.*

ROTTERDAM-TRIESTE.

Het Stoomschip RHôNE, Kapitein W. J. WILKENS,
vertrekt naar TRIESTE **Dingsdag 1 Maart**, en zal tevens aandoen
GIBRALTAR, CORFU, ANCONA en VENETIE.

Het Stoomschip CORNELIA, Kapitein J. J. MUNTENDAM
vertrekt **DINGSDAG 15 MAART** naar:
MARSEILLE, GENUA, LIVORNO, NAPELS, MESSINA & PALERMO.
Adres: *JOHs. OOMS Ez. & Co. — BOUTMY & Co.*

THE DEFENDER, NATIONAL INSURANCE AND INVESTMENT ASSOCIATION.

ENGELSCHE LEVENSVERZEKERING-MAATSCHAPPIJ,

goedgekeurd bij Parlements-Acten 7 & 8 Victoria, Cap. 110, en 17 & 18 Victoria, Cap. 43.

Waarborg-Kapitaal Twaalf Millioen Gulden.

DIRECTIE voor **NEDERLAND: Rotterdam, Westnieuwland, 4—83.**

AGENTEN te ROTTERDAM:

De HH. H. DE HAAN, Prinsenstraat, 9—140. | De HH. H. J. VAN DER HOEVEN, Haagscheveer, 6—488.
„ „ J. P. VAN GORCUM, Nieuwe Markt, 9—411. | „ „ J. KLUYT, Delftschevaart, 7—328.

Alwaar Inlichtingen en Prospectussen *kosteloos* te verkrijgen zijn en **Verzekeringen** op **Overlijden, toekomstige Kapitalen, dadelijk ingaande en toekomstige Lijfrenten**, en van **Pensioenen** aan **Weduwen** en **Weezen** worden opgenomen.

De Directie voor Nederland:
S. VAN DER HELD Wz.

Tegen 1 MEI wordt gevraagd
eene Bekwame Zindelijke
KEUKENMEID,
liefst P. G. Adres in Persoon, Boompjes, wijk 1, n.° 47.

Voor eene nieuwe **Maatschappij** van **Onderlinge Waarborg** worden in de Steden van de provincie Zuidholland gevraagd

PERSONEN,

van den gegoeden Stand om als **GEVOLMAGTIGDEN** te ageren. Hoofdvereischten zijn, bekende Soliditeit en eenige Administratieve kennis.

Adres, met *franco* Brieven onder letter H, bij den Uitgever A. S. DE WAARD, te Rotterdam.

Eene JONGEJUFVROUW van fatsoenlijke afkomst en beschaafdste Opvoeding, H. G., zoekt eene Betrekking als

GEZELSCHAPS-JUFVROUW,

of ter **waarneming** der **Huishouding** bij eene deftige Dame of bij een bejaard Heer, kunnende door achtingswaardige Personen de beste Getuigenissen van haar produceren.

Reflecterende adressere men zich, *franco* onder letter M., bij de Boekhandelaars *VAN DER MEER & VERBRUGGEN*, Noordblaak en Hoofdsteeg, te Rotterdam.

AFBRAAK te Koop.

Afkomstig van Gebouwen der voormalige Marine-Werf te Rotterdam en tot wedergebruik bijzonder geschikt, te weten: 100 Stuks GREENEN BINDTEN, lang van 5,50 El tot 6,70 El, zwaar van 20 bij 25 tot 25 bij 30 Duim; voorts STIJLEN, STANDVINKEN en KARBEELS, van verschillende afmeting, en eene Groote Partij VLOER- en SCHOTDEELEN enz., enz.

Eindelijk 48 KOZIJNEN met SCHUIFRAMEN, hoog 3,25 El, 54 DITO, hoog 1,70 El, en 23 DITO zonder Ramen, doch met Zetblinden, hoog 2,60 El, allen breed 1,40 El en buitenwerks gemeten. Gemelde Kozijnen komen achtereenvolgende los in de maanden Maart, April en Mei aanstaande.

Alles te bezigtigen op voornoemde Marine-Werf, thans Rijks Entrepôt.

LEESBIBLIOTHEEK.

De Boekhandelaar **OLDENZEEL, Steiger, wijk 7, n°. 139**, heeft HEDEN zijne
Nieuwe Hollandsche, Fransche en Engelsche Leesbibliotheek
GEOPEND,
waarvan de CATALOGUS op aanvraag verkrijgbaar is.
BIJ HEM BESTAAT OOK GELEGENHEID TOT HET **LEZEN** VAN
HOLLANDSCHE en FRANSCHE MAANDSCHRIFTEN.

De PILLEN van HOLLOWAY

zijn een onwaardeerbaar Geneesmiddel voor WATERZUCHT.

Mejufvrouw W......... H..., te Assen, oud 45 jaren, was sedert eenigen tijd zeer ongesteld, en vertoonden zich alle kenteekenen van Waterzucht. Haar Echtgenoot verontrustte zich deswege zeer, daar de Ziekte steeds toenam twijfelde hij sterk aan hare Genezing. Daar alle aangewende middelen zonder gevolg bleven, gaf haar de Heer HUNTLEY eindelijk de **Pillen van Holloway.** Na verloop van drie weken verbeterde toen haar toestand zeer en ruim eene maand later was zij geheel hersteld.

Zijn op *franco* aanvraag a contant te bekomen bij den Heer **P. J. H. GILTAY**, Depôthouder te **Dordrecht;** aan het Hoofd-Depôt bij den Heer **J. STRAATMAN**, te **'s Hertogenbosch**, alsmede in *Holloway's Etablissement* te **Londen**, 244, Strand, en te **New-York**, 80, Maiden-Lane.

DOOR HET VERMEERDERD DEBIET ZIJN DE OP NIEUW VERMINDERDE PRIJZEN NU DE VOLGENDE:
DOOSJES PILLEN van ƒ 0,80, ƒ 1,85, ƒ 3,00, ƒ 6,75, ƒ 13,50, ƒ 20,50.
POTJES ZALF „ - 0,80, - 1,85, - 3,00, - 7,05, - 13,85, - 20,95.

Openbare Vrijwillige VERKOOPING

(in ééne Zitting).

GERRIT WENK Junior, Notaris, residerende te Rotterdam, is voornemens, als daartoe last hebbende van zijnen Principaal, op Zaturdag den 5 Maart 1859, des namiddags ten 5 ure, in de Uitspanning van den Heer DEKKER, aan het Kralingsche Veer, publiek te veilen en aan de meestbiedenden of eerstmijnenden te verkoopen:

Een hecht, sterk en welgelegen **HUIS** en **SCHUURTJE**, staande en gelegen aan den Hoogen Zeedijk in de gemeente Kralingen, nabij het Kralingsche Veer, wijk B, n.° 54, Kadaster sectie B, n.° 646.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op de som van ƒ 8.50.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris, aan de Noordblaak, wijk 4, n.° 181, te Rotterdam, en zal het te Veilene drie dagen vóór en op den dag der Veiling op de gewone uren kunnen worden bezigtigd.

Rotterdamsche Schouwburg.

Buitengewone Voorstelling

ter ondersteuning van eenige Leden van het voormalig Tooneelgezelschap in bovengen. Schouwburg, die door de ontbinding van hetzelve buiten betrekking zijn geraakt:

Op ZATURDAG den 26 FEBRUARIJ 1859,
HET WETBOEK DER VROUWEN,
Vaudeville, naar het Fransch door *J. Kamphuizen*.
FRICETTE,
Vaudeville, door *J. P. Hagen.*
VROUWEN! BLIJFT VAN DE RHUMFLESCH AF.
Vaudeville, naar het Fransch door *J. P. Hagen*.
AANVANG ten 6½ *ure.*

PRIJZEN DER PLAATSEN:
Balcon ƒ 1.50. Loge ƒ 1.00. Parterre ƒ 0.[illegible]
Galerij ƒ 0.30.

Rotterdamsche Schouwburg.

De op gisteren aangekondigde Voorstelling van
DE SYLPHIDE,
wordt eenige dagen UITGESTELD en nader aangekondigd.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn
te Rotterdam.

B IJ B L A D,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

van DONDERDAG 24 Februarij 1859, N.° 47.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Woensdag 23 Februarij.

De Tweede Kamer heeft heden hare zitting geopend met te beraadslagen over de artikelen van het wetsontwerp

TOT REGELING VAN DE AFSCHAFFING DER SLAVERNIJ IN NEDERL.-OOST-INDIE.

De discussie daarover was kort en van niet overwegend belang. Met het oog op de daarop gevolgde gewigtige debatten betrekkelijk andere onderwerpen, trekken wij, hetgeen over het wetsontwerp, waarvan hier sprake is, gesproken werd, kortelijk bijeen.

Bij art. 2 merkte de heer *van Hoëvell* op dat de Regering in hare memorie van beantwoording verklaard had dat eene aanvulling van het ontwerp met uitvoerige, bijzondere bepalingen voor Banda niet doenlijk was zonder bepaalde voorstellen van het Indisch Bestuur. Hij vroeg, of de Minister nu in februarij de bepaalde voorstellen nog niet had ontvangen? Hij vreesde dat de zaak anders groote moeijelijkheden zou opleveren. De perkhoorigheid moest ook vóór 1 januarij zijn afgeschaft, en wanneer nu hier te Lande nog geene voorstellen deswege uit Indië waren ontvangen, dan vreesde hij dat de regeling vóór den wettigen termijn moeijelijkheden zou baren. — De heer *Minister van Kolonien* antwoordde, dat hij van den Gouverneur-Generaal nog geene bepaalde voorstellen had ontvangen, maar dat hij die zeer spoedig verwachtte, omdat het hem niet onbekend was dat de regeling tusschen de Ind. Regering en de perkeniers zeer verre was gevorderd. Die regeling betreft zoowel de verwisseling der arbeiders in de plaats der perkhoorige lieden die niet zouden blijven, als de te verstrekken rentelooze voorschotten, ten einde de perkeniers in staat te stellen vrije arbeiders te gebruiken. In ieder geval echter zou met 1 januarij de toestand der perkhoorigen van Banda ophouden, en indien dus niet bij tijds uit Indië voorstellen mogten worden ontvangen, dan zou de Minister den Koning magtiging vragen, om volgens art. 2 van het ontwerp, door den Gouverneur-Generaal de regeling tot stand te doen brengen.

Bij art. 5 kwam de heer *van Nispen van Sevenaer* terug op het bezwaar, voorkomende in het vorige verslag. Bij lit. *d* van dat art. werd bepaald, dat de slaveneigenaars, die gedurende meer dan 4 jaren de betaling der slavenbelasting hebben verzuimd, geene vergoeding zouden erlangen. Die termijn achtte hij veel te lang, en hij wenschte dien tot 1 jaar te hebben ingekort. — De heer *Minister van Kolonien* zeide dat de reden van de bepaling bestaat in de noodzakelijkheid om eene straf toe te passen op die bezitters, die zich niet als meesters zouden hebben gedragen van het oogenblik af dat het beginsel in art. 115 van het Reg.-reglement tot wet was verheven. — Daarop stelde de heer *van Nispen* voor om den termijn van 4 jaren te bepalen op 1 jaar. De heer *Duymaer van Twist* merkte op dat bij eene Indische verordening straf bedreigd was tegen het niet registreren van slaven; want door het plegen van dit verzuim wordt de slaaf vrij. Ook op het niet betalen van de belasting is eene straf gesteld, namelijk geldboete; en nu werd in lit. *d* van art. 5 nog eene andere straf gesteld op dat zelfde verzuim, hetgeen hij onregtvaardig acht. Het amendement van den heer van Nispen zou dus eene nog grootere onregtvaardigheid daarstellen, dan reeds in het ontwerp zelf was opgenomen. — Daarna werd het amendement met 40 tegen 20 stemmen *verworpen*.

Tegen stemden de heeren Ten Cate, Godefroi, Luyben, Bots, Westerhoff, Kien, Elout, van Franck, de Kempenaer, van Rheede, Anemaet, Sander, Meylink, Hengst, van Hall, Mackay, Wijbinga, Begram, de Brauw, Slicher, Heemskerk, Asch van Wijck, Lycklama, Delprat, Idserda, van Lynden, Zijlker, Dommer, van Heukelom, van Twist, Gevers, Hoekwater, van der Poel, van der Veen, Stolte, ... Sander, ... van Voorthuyzen en de Voorzitter.

Het wetsontwerp zelf werd *aangenomen* met 48 tegen 10 stemmen.

Tegen stemden de heeren Westerhoff, Kien, Sander, Mackay, Wintgens, Asch van Wijck, van Twist, Hoekwater, van der Poel en de Voorzitter.

Daarna werden geopend de algemeene beraadslagingen over het wetsontwerp tot:

REGELING VAN HET GEBRUIK VAN HET KOLONIAAL BATIG SLOT OVER 1856.

Niemand vroeg het woord, zoodat de algemeene debatten gesloten werden verklaard.

§ 1. RAAD VAN INDIE.

De heer *van Hoëvell* herinnerde dat in het voorloopig verslag behandeld was het feit dat in den laatsten tijd, door verleende verloven, de Raad van Indië niet voltallig was geweest, zoodat slechts drie leden van de vijf aanwezig waren, en zelfs een oogenblik slechts 2, zoodat de Regering tijdelijk een lid heeft moeten toevoegen. De Regering had de noodzakelijkheid erkend dat daarin wijziging werd gebragt, en hij hoopte dat van die overtuiging weldra blijken mogt. Maar er was een tweede punt. Indien hij wèl was onderrigt, dan had er in Indië eene groote vertraging plaats in de afdoening van zaken, omdat de stukken bleven in den Raad van Indië, niet een, niet twee maanden, maar maanden achtereen. Dan zou daaraan zijn toe te schrijven geweest, dat geen gevolg gegeven is aan de krachtige hervorming in de Indische administratie, welke onder het bestuur van een vorig Gouverneur-Generaal was voorgenomen. Hij wilde volstrekt niet beweren dat deze niet-afdoening van zaken moest worden toegeschreven aan tegenwerking, maar alleen daaraan dat de leden van den Raad het te druk hadden. Intusschen was het toch mogelijk dat de leden van den Raad, niet de tegenwoordige, maar de toekomende, niet-afdoening konden gebruiken als middel van oppositie. Hij geloofde dus dat het allezins wenschelijk was dat er een middel werd uitgevonden, waardoor de Raad van Indië verpligt werd om op een behoorlijken tijd de stukken af te doen.

De heer *Minister van Kolonien* antwoordde hierop in de eerste plaats, dat ten aanzien van de niet voltalligheid van den Raad van Indië, de Koning een besluit had goedgekeurd, geheel in den geest van het door de Regering gegeven antwoord in de memorie van beantwoording, en dat dit besluit reeds naar Indië was opgezonden. In de tweede plaats, dat de Raad van Indië dagelijks meer met vele en zeer belangrijke stukken was overstelpt, en dat het niet altijd mogelijk was met den vereischten spoed de zaken af te doen, zonder de degelijkheid op te offeren. In den laatsten tijd was het Koloniaal bestuur meer en meer in Moederland en Koloniën het onderwerp van onderzoek en bespreking geworden, waardoor de werkzaamheden van den Raad zeer waren toegenomen. De Minister geloofde met het geachte lid uit Almelo, dat hier niet te denken viel aan stille oppositie. Of zij mogelijk ware bij toekomstige leden, kan de Minister natuurlijk niet beslissen; doch al ware het zoo, welke maatregelen waren te nemen om die tegen te gaan? Volgens zijn gevoelen door 1°, de keuze te vestigen op mannen van onkreukbaar karakter, parende bekwaamheid aan ervaring; 2°, door aanbeveling om de zaken spoedig af te doen, en 3°, door, wanneer niets mogt baten, gebruik te maken van de bevoegdheid, ontleend aan de omstandigheid dat de leden van den Raad van Indië niet voor hun leven zijn benoemd.

De heer *van Twist* stemde het den Minister toe, dat vooral sedert de laatste jaren de werkzaamheden van den Raad waren vermeerderd; doch hij kon daarin nog geene reden vinden waarom gedurende een jaar en anderhalf jaar stukken bleven onder berusting van den Raad niet alleen, maar soms van een der leden van dien Raad. Naar zijne meening was het middel tot herstel tamelijk eenvoudig; het zou namelijk voldoende zijn om in het reglement van orde van den Raad, dat door den Koning is vastgesteld, zoodanige wijziging te brengen, dat voortaan dergelijke zaken onmogelijk waren. Tevens kon de Minister van Kolonien zich van tijd tot tijd doen overleggen een staat van de afgedane en in behandeling zijnde stukken, ten einde op die wijze contrôle over den ijver van den Raad te houden.

De heer *Minister van Koloniën* verklaarde de gegeven middelen gaarne in overweging te willen nemen.

§ 2. HET RADICAAL DER INDISCHE AMBTENAREN.

De heer *van Hoëvell* zou over dit onderwerp, dat twee maanden geleden uitvoerig besproken was, kort zijn, en in de zaak zelve niet treden, maar zich alleen bepalen tot de vraag, of sedert dien tijd in deze zaak reeds eenig besluit was genomen. Hij achtte die zaak van dringenden aard, om redenen reeds menigwerf door hem ontvouwd; hij geloofde ook dat ze van eenvoudigen aard was en het was ook om die reden, dat hij omtrent den stand dier zaak wenschte te worden ingelicht.

De heer *Minister van Koloniën* antwoordde dat de Regering ten aanzien van het radikaal als zoodanig nog niet tot een besluit was gekomen; maar dat toch een stap was gedaan, die daarmede in naauw verband stond, namelijk de invoering van het middelbaar onderwijs op Java. De voorstellen daartoe door het Indisch Bestuur gedaan waren, na behoorlijke voorlichting van deskundigen, door de Regering goedgekeurd, en zij heeft tot invoering van dat middelbaar onderwijs op Java niet teruggedeinsd voor de daaruit voortvloeijende uitgaven; zij heeft zelfs op de voorgedragen raming niets afgedongen, ten einde het welslagen der proefneming niet in de waagschaal te stellen.

De §§ 3 en 4 (OPENBAARMAKING VAN STUKKEN EN DRUKPERS VAN NEDERLANDSCH INDIE) gaven tot geenerlei discussie aanleiding.

§ 5. BEDEVAARTGANGERS NAAR MEKKA.

De heer *van Hall* vroeg den Minister of het waar was, hetgeen hij gisteren avond in een dagblad had gelezen, namelijk, dat op de reede van Singapore een schip lag, voerende 1700 bedevaartgangers van Mekka naar Java, en of het den Minister over het algemeen bekend was dat die bedevaart sterk toenemende was? Hij meende dat deze zaak allezins de aandacht van het koloniale bestuur vorderde.

De heer *Minister van Kolonien* durfde niet bepaald te zeggen, dat hij officieel kennis droeg van de aankomst van het schip, waarvan de heer *van Hall* had gesproken; maar hij wilde hier wel de verklaring afleggen dat het aantal bedevaartgangers in den laatsten tijd zeer toenemende was. Het onderwerp zelf wenschte hij in de Kamer zoo weinig mogelijk aan te roeren, en hij bepaalde zich derhalve tot de verklaring dat deze zaak de aandacht der Regering niet ontgaat.

§ 6. OPENSTELLING DER HAVENS IN INDIE.

De heer *Hoynck van Papendrecht* meende dat het, na het gisteren genomen besluit, niet kon liggen in de bedoeling van de Kamer om thans over den maatregel der openstelling in breede gedachtenwisseling te treden; maar hij had toch dat besluit in dien zin opgevat dat daardoor niet elke gedachtenwisseling over speciale punten betrekkelijk die zaak werd afgesneden. Hij zou zich dan ook op dit oogenblik onthouden van eene beoordeeling van den maatregel in zijn ganschen omvang en zich alleen bepalen tot het vragen aan den Minister van inlichting omtrent een bijzonder punt, waaromtrent onzekerheid bestaat, en waarvan de oplossing zoo spoedig doenlijk, in het belang zoowel van onzen handel als van dien van het buitenland, geëischt werd.

Vooraf wenschte hij eene enkele opmerking te maken. Toen de zaak der openstelling in de Kamers ter sprake is gekomen, had de Minister zijne verwondering te kennen gegeven, dat de handel, die den maatregel sedert julij kende, niet vroeger zijne zienswijze daarover had geopenbaard; en de heer van Hall had gisteren dezelfde verwondering aan den dag gelegd. De spreker verklaarde daarover niet te zijn verwonderd geweest, en hij wenschte omtrent dit punt den handel te regtvaardigen, zonder dat hij daardoor geacht wilde worden op te treden als verdediger van al de bezwaren, door den handel tegen den maatregel ingebragt. Hij wilde zelfs verder gaan en hij aarzelde niet te verklaren, dat hij vele dier bezwaren niet als de zijne durfde aan te nemen. Het gedrag van den handel was intusschen natuurlijk. Wat immers was het geval? Het is waar, sedert julij was de maatregel hier bekend; maar eerst in november, toen de zaak in de Kamers ter sprake is gekomen, was het gebleken dat er ten aanzien van de uitvoering bij de Regering zelve bezwaar was ontstaan; was het gebleken dat de Minister zelf bezwaar had tegen de openstelling van alle havens, ook omdat er geene behoorlijke middelen van contrôle zouden bestaan; was het eindelijk gebleken dat de Minister meende, dat het besluit van 1841 omtrent de toelating van Nederlandsche manufacturen behoorde te worden gehandhaafd. Toen eerst heeft men de geheele strekking van den maatregel kunnen vatten; en is het dan te verwonderen dat *toen* de oogen waren opengegaan, en de handel met bezwaren was opgekomen? De verwondering, die de Minister destijds te kennen gaf, had hij nog te meer betreurd, omdat dit aanleiding had gegeven tot gansch verkeerde beoordeelingen in de dagbladen; en hij had daarbij meer bepaald het oog op een blad in de Fransche taal geschreven en in de Residentie verschijnende. Dit blad, hetwelk anders gewoonlijk zoo menig juist inzigt had in onze politieke aangelegenheden, was omtrent deze zaak geheel van het spoor, ofschoon het wenschelijk geweest ware dat juist dit dagblad, van wege de taal waarin het wordt geschreven, had medegewerkt om in het buitenland eene meer juiste en billijke beoordeeling onzer handelspolitiek te verspreiden. De heer van Hall had tevens zijne verwondering te kennen gegeven, dat de adviezen van de Kamers van koophandel aan den Minister onmiddellijk in de dagbladen waren geplaatst. Dit feit had den heer van Hall getroffen; de spreker meende dat die uitdrukking eene soort van parlementaire afkeuring bevatte. Hem evenwel had dit feit niet getroffen; het was hem natuurlijk toegeschenen. Bij den handel was zorg ontstaan. De Minister zelf heeft gemeend rapporten in de Staats-Courant te moeten openbaar maken; en wat was nu natuurlijker dan dat de Kamers van koophandel, door hare adviezen publiek te maken, meenden geheel te handelen in den geest van de handelingen des Ministers zelven?

Aan deze opmerking knoopte de spreker nog eene andere vast. Hij had met leedwezen in de dagbladen gezien de openbaarmaking van het concept-tarief voor de Indische regten van in- en uitvoer; omdat de kennisneming daarvan de bezorgdheid van den handel ten aanzien van de openstelling der havens heeft vermeerderd. Die ontijdige openbaarmaking was ook nog schadelijk, omdat welligt in het buitenland daardoor overdreven verwachtingen zouden worden opgewekt; en toch was het ontwerp niets dan een eerste concept; de autoriteiten in Indië, de Kamers van koophandel in het Moederland waren daarop nog niet gehoord; hij achtte dus die publicatie geheel ontijdig. Daarvan kon het gevolg niet anders zijn, dan dat de verwachtingen van het buitenland niet zouden worden verwezenlijkt, en dat de te maken wijzigingen in het bestaande tarief, die anders met dankbaarheid zouden zijn aangenomen, nu niets anders dan teleurstellingen zouden baren. Wat hem betrof, hij was onmiddellijk overtuigd geweest dat die openbaarmaking noch van de Regering noch van den Minister van Koloniën was uitgegaan, ja dat zij zelfs tegen den zin van den Minister had plaats gegrepen; doch dit neemt niet weg dat het feit bestaat en dat ook daardoor de bezorgdheid voor den maatregel der openstelling was geklommen.

Wat de vraag zelve betrof, die hij tot den Minister wenschte te rigten; zij was deze: Er bestond op dit oogenblik voor den handel onzekerheid in hoe ver de maatregel dit jaar uitvoering zou erlangen; hoe vele en welke havens, ook voor den invoer, zouden worden opengesteld; er bestond onzekerheid welke havens geopend zouden zijn voor goederen, gedekt door certificaten van Nederlandschen oorsprong. Intusschen naderde de tijd al vast en nu was de vraag of men welhaast een besluit kon tegemoet zien, hetwelk die onzekerheid zou wegnemen, opdat met vrucht voorgenomen handelsoperatiën konden worden bewerkstelligd.

De heer *Sloet tot Oldhuis* had gisteren reeds te kennen gegeven dat er iets donkers was gelegen in de agitatie, ter gelegenheid van den maatregel verwekt, die geene mededeeling van stukken zou kunnen ophelderen. De rede van den vorigen spreker, en vooral voor zoo ver zij betrekking had tot de openbaarmaking van het concept tarief, maakte het hem tot pligt zich daaromtrent nader te verklaren en eene speciale vraag tot den Minister te rigten. De bekende relatiën van sommige dagbladen, welke de beweging voornamelijk hadden aangevuurd, hadden bij hem van meet af wantrouwen verwekt, hadden bij hem den twijfel doen ontstaan of men hier met opregte en zuivere oppositie te doen had. Het had zijne bijzondere aandacht getroffen dat tegelijk, en in eenen adem met de openstelling der havens, de voorgestelde afkoopsprijs voor de slaven in W. I. en het tarief in O. I. behandeld werd, en de mogelijkheid scheen hem toe dat sommige eigenaren van plantaadjes, sommige leden van de Kamers van koophandel en sommige fabrikanten te goeder trouw en onwillekeurig medegesleept werden door eene soort van oppositie, waarvan zij noch den aanleg noch de eindbedoeling doorgrondden. Nu waren hem geruchten ter oore gekomen die, wanneer ze waarheid bevatten, voorzeker bij de Kamer en bij ons Volk afkeuring zouden verwekken. Hem was verzekerd dat klakkeloos ja zeer kort vóór de uitbarsting der agitatie het concept-tarief voor O. I., dat uit zijn aard geheim moest blijven, op eene laaghartige wijs aan het Dept. van Kolonien was ontstolen, dat men wel den trechter kent door middel waarvan de dagbladen zijn in staat gesteld het concept mede te deelen, maar dat de oorspronkelijke dief niet was uit te vinden. Het was waarschijnlijk ten gevolge van de bekende kieschheid des Ministers van Kolonien, dat hij liever de beschuldiging van ontijdige openbaarmaking op zich wilde laden dan zulk een inderdaad schandelijk feit bloot te leggen. Maar ook in het Staatsleven eischte de kieschheid hare grenzen, en hij gevoelde zich thans verpligt den Minister bepaald af te vragen of die geruchten waarheid behelsden, ja dan neen. De heer *van Hall* zou het besluit eerbiedigen, gisteren door de Kamer genomen; maar hij kon zijne verwondering niet verbergen dat juist een der leden die vóór dat besluit gestemd had nu reeds inlichtingen van den Minister vraagt. Hij die zelf had medegewerkt om aan de Regering voor te schrijven, dat zij zal geven *stukken* (als zij verkoos) en dus den termijn van inlichtingen had verlengd, gevoelde zich reeds 24 uren later bezwaard, en hij verlangde inlichtingen om den handel gerust te stellen. Van die gelegenheid had de heer Hoynck tevens gebruik gemaakt om onzen handel te verdedigen niet tegen het verwijt (want er *was* geen verwijt), maar tegen de verwondering over de agitatie, zoo laat geopenbaard. Spreker zal den handel echter verdedigen tegen eene grootere beschuldiging, door den heer Hoynck tegen dien handel angevoerd. Hij toch had gezegd dat de handel ni vroeger tegen den maatregel was opgekomen omd eerst later was gebleken dat de Minister van Kolonie dien maatregel afkeurde; hij nam dus aan dat on handel, als het zijne handelsbelangen geldt, ni vraagt wat er is van de zaak, maar hoe de Ministe er over denkt. Zoodanig was de geest van onze handel niet. Handelaren handelen wel eens, het i niet te ontkennen, onder den indruk van het belan van het oogenblik; maar onze handel behoeft niet t wachten op het oordeel eens Ministers om te weten o voorgedragen maatregelen goed of slecht zijn. Da was eene beschuldiging, die ook daarom ongegron was, omdat de handel zich nimmer zeer onderscheiden had door ministerialismus. Wel heeft men som het tegendeel beweerd, maar hij zeide dat niet. Wa de heer Hoynck overigens gezegd had over de mede deeling der adviesen van Kamers van koophande was, in facto, onjuist; want de Minister had d rapporten in de Staats-Courant geplaatst, juist omdat hij doortoe geprovoceerd was door de Kamer van koophandel te Rotterdam, die aan haar adres publiciteit had gegeven. En wanneer nu de heer Hoynck die publicatie in de Staats-Courant afkeurde, dan was ook gecondamneerd het drukken van den eersten brief van de Kamer van koophandel te Rotterdam. Wanneer, eindelijk, de spreker zich niet bedroog, dan was nu het tarief niet aan de orde; hij zou er dus niet over spreken. Hij zou nog een enkel woord zeggen. Met genoegen had hij gehoord dat de heer Hoynck had afgekeurd artikelen, die in zeker Fransch blad stonden. Wat die artikelen zelve betrof, hij kende ze niet, want het blad zelf las hij nooit, doch indien het even juist oordeelde over onze handelsbelangen als over de politiek onzer Ministers, dan geloofde hij niet dat er veel goeds in was. Maar datzelfde gevoel van verontwaardiging zou den heer Hoynck ook bezielen, en diens hart zou met het hart van den spreker kloppen met gelijke vaderlandslievende afkeer, als hij in dat blad las, hoe vreemdelingen onze staatslieden verguizen.

De heer *Hoynck van Papendrecht* meende verpligt te zijn nader aan te toonen, waarom hij vóór de motie van den heer van Hoëvell had gestemd. Hij wilde, alvorens den maatregel in al zijn omvang te beoordeelen, eerst in staat gesteld zijn, ook alles te onderzoeken. Hij had dan ook in zijne eerste rede zich van elke beoordeeling onthouden, maar alleen een enkel punt tot toelichting behandeld. Volkomen deelde hij in het gevoelen van den vorigen spreker, dat de handel in staat was, om zijne eigene belangen te beoordeelen. Maar hij vroeg: kon onze handel voorzien, dat bij de openstelling der havens vreemden zouden worden toegelaten en *onze* fabricaten zouden worden geweerd? Dat was onmogelijk te voorzien. Eindelijk, wat betrof de publicatie der adressen van de Kamer van koophandel te Rotterdam, merkte spreker op, dat het den heer van Hall scheen ontgaan te zijn, dat die publicatie alleen het gevolg was van eene gedachtenwisseling, in december jl. gevoerd tusschen den Minister van Koloniën en een lid der Eerste Kamer, waarbij de Minister had beweerd, dat de Kamer van koophandel te Rotterdam den maatregel had aangeprezen. Hij meende alzoo dat die publicatie volkomen geregtvaardigd was.

De heer *Minister van Koloniën* begon met te herinneren, dat eene der redenen, waarom hij zich tegen de motie van den heer van Hoëvell had verzet, deze was: dat hij tweemalen, zoo niet meermalen, zou genoodzaakt worden de zaak toe te lichten. Daar echter heden de zaak ter sprake was gebragt, ondanks het besluit der Kamer gisteren genomen, zou hij van zijne zijde een blijk geven, dat hij over alle moeijelijkheden, om meermalen over de zaak opheldering te geven, wil heenstappen, en reeds nu in eene toelichting treden.

De heer Hoynck had de verdediging op zich genomen van de Rotterdam gevestigde Kamer van Koophandel. De Minister wenschte dat het geene verdediging geweest ware; want van zijne zijde had nimmer een aanval plaats gegrepen. De oorsprong der wrijving bestond daarin, dat hij, Minister, zijne verwondering had te kennen gegeven, dat de handel zoo lang had gezwegen. Het woord „verwondering" zelf, kon hij misschien gebezigd hebben; maar hij moest toch verklaren, dat hij het nergens heeft kunnen terugvinden. Het was geenszins des Ministers bedoeling geweest om den handel of de Kamers van Koophandel te beschuldigen; maar hij heeft alleen willen doen uitkomen, dat de maatregel aanvankelijk met vrij groote onverschilligheid was vernomen. Slechts in één blad, te Amsterdam, was de maatregel bestreden, en in een ander blad, in eene andere koopstad, was die maatregel geprezen. Reeds had de Minister verklaard, dat toen hij den maatragel tot openstelling van 16 havens op Java vernam, hem dit, voor zoo veel vooral den *invoer* betrof, verwonderd had. Nu had men wel gezegd: de tegenwoordige Minister was den 18den maart opgetreden; op den 19den had hij kunnen weten dat de ordonnantie bestond, en hij had met de mail, die den 24sten vertrok, het bevel tot intrekking kunnen verzenden. Maar hij moest in de eerste plaats opmerken, dat allen, die met den aard der ministeriële betrekking bekend zijn, weten zullen, dat een optredend Minister het archief niet kan gaan doorlezen, noch vragen, is er iets van dit of dat belang? Er komen dagelijks stukken in en worden afgehandeld; aan die onderwerpen wordt niet meer gedacht tot op het oogenblik, dat zij, om de eene of andere rede, op nieuw in behandeling moeten komen. De Minister wist dus niets van den maatregel; hij giste er niets van. Doch, in de tweede plaats, al had de Minister het geweten: wat zou hij dan hebben moeten doen? Intrekken? Neen, dat *kon* de Minister van Kolonien niet doen; want het was een maatregel, door den Koning zelven goedgekeurd, en niet dan nadat de Raad van State daarover was gehoord. De Minister gelooft niet, dat er in elk geval aan intrekking te denken viel, zonder dat andermaal de Raad van State daarover gehoord wierd; en dan rees er gegronde twijfel, of de zaak kon afloopen vóór den tijd der afkondiging. De magtiging was verleend op 20 november; sedert waren 4 maanden verloopen, en er bestond dus eene groote waarschijnlijkheid, dat de maatregel reeds tot uitvoering was overgegaan. Bij den Minister was echter de maatregel eerst bekend geworden in de laatste dagen van julij. Ik heb dadelijk niet kunnen inzien de groote noodzakelijkheid tot openstelling van zoo een groot aantal havens, want de inlading in de kusthavens

julij nu bestonden dezelfde redenen als vier maanden oeger. indien de Minister *toen* van den maatregel nnis had gedragen. De maatregel had *toen* publiciteit .angd; hij was afgekondigd. Voorzeker bestaat er nige solidariteit tusschen verschillende opvolgende sturen, de Minister althans was te dien aanzien ouvernementeel. Niet lang geleden had hij in de amer de verdediging op zich genomen van zijnen oorganger, en hij zou ook niet ligt te bewegen jn om daden van voorgangers te bestrijden; ook oor de Vertegenwoordiging was dergelijke strijd et aangenaam, en slechts zeldzaam heeft dit gestrekt ot bevordering van het algemeen belang. De Minister eeft zich dies willen onthouden van naar buiten enige bezorgdheid op te wekken, ook omdat hij *bepaald* van oordeel is, dat in de opengestelde havens oreerst, ja in langen tijd niet, invoer van eenige aarde zou plaats hebben. Hij geloofde *bepaald* dat voldoende tijd was, om de zaak te overwegen, en an op den maatregel terug te komen, op eene wijze ie voor niemand — en de Minister gebruikte dat oord in den alleruitgebreidsten zin — voor niemand n het Binnenland, in de Kolonien en het Buitenland, enige groote aanstoot kon geven. Daar de Minister u innig overtuigd was, dat de gevolgen van den naatregel, in zijne feitelijke toepassing, in den eersten ijd bijna nietig zouden zijn, had hij gemeend tijd ot gezette overweging te hebben, en in die meening verd hij gesteund door het zwijgen van den handel. Het was nimmer zijne bedoeling geweest, iets onangenaams te zeggen van eenige Kamer van koophandel, omdat dit in zijn mond ongepast zou zijn èn als Minister èn als oud-secretaris eener Kamer van koophandel; wanneer hij dus sprak van het zwijgen van den handel, hij deed het niet om iets onaangenaams te zeggen. Wat betrof hetgeen de Minister geschreven had aan den Gouverneur-Generaal, het kwam hierop neder: hij wenschte dat de Gouverneur-Generaal gebruik zou maken van den wenk van voorzigtigheid, hem door den vorigen Minister gegeven; dat, wat den tegenwoordigen Minister aangaat, deze niet wenschte mede te werken tot eenigen maatregel, die den genomen maatregel zou kunnen bevestigen; en dat die Minister daarom meende, èn dat geen gebruik gemaakt moest worden van het regt van entrepôt in de opengestelde havens, èn dat intrekking van het besluit van 1841 niet wenschelijk was, omdat de Minister van meening was, dat op den duur *al* de opengestelde havens voor den invoer niet zouden geopend blijven. Dat besluit van 1841 zelf was eene der meest ingewikkelde questiën die met de zaak in verband stonden. De Minister achtte zich verpligt, daaromtrent in eenige uitweiding te treden, omdat de meesten bewezen, dat de blijvende toepassing van dit besluit in strijd was met de handelsbelangen, en anderen het tegendeel beweerden. Ook was het de vraag, of de Regering wel bij magte was, om dat besluit in te trekken, dan wel of het niet is een onderdeel van het tarief voor O. I., dat alzoo bij de wet moest worden geregeld?

Hier trad de Minister in eene geschiedenis van de tarief-wetgeving voor Indië, en betoogde onder anderen dat toen in 1840 onze geschillen met België afgeloopen waren, ook de aanleidende oorzaak was verdwenen, voor de exorbitante beschermende regten, die in het belang der Belgische nijverheid geheven waren. Toen kwam het besluit van 1841 tot stand, dat aan fabrikaten van Ned. oorsprong voordeelen toekende, mits zij werden ingevoerd in vier havens. En indien het nu waar is, dat onder die certificaten werden binnengebragt goederen die niet waren van Nederl. oorsprong, dan werkte dat besluit meer als eene bescherming van, dan als vijandig tegen onze nijverheid. Voor die verwisseling van goederen, onder bedekking van certificaten, was zelfs de eerlijkste fabriekant blootgesteld; daarom zijn aan de contrôle menigvuldige formaliteiten en voorzorgsmaatregelen verbonden, waarvan sommige bekend, andere geheim zijn. In zoo ver strekte dus het besluit van 1841, naar het oordeel van sommigen, ten voordeele van onze nijverheid.

Maar van de andere zijde werd gezegd: gij opent onze havens voor vreemden, en *weert* de nationale goederen? Hoe kan dat zijn in het belang van den Nederlandschen handel? De Minister gebruikte het woord „*weren*”, omdat de heer Hoynck het had gebezigd; maar de nationale goederen werden niet geweerd. Zij werden ook tegen lager regt toegelaten, indien zij slechts eerst naar eene der 4 groote havens bestemd werden. Het hoogste verlies, dat onze nijverheid dus zou kunnen lijden, was de vracht van de hoofdhaven tot de kleine haven. De Minister wilde nu daarmede niet beweren, dat het besluit van 1841, of zelfs de strekking daarvan, op den duur zal worden gehandhaafd. Het heeft zelfs een punt van overweging uitgemaakt, of de Regering bij magte was, het besluit van 1841 in te trekken? In het advies van de Kamer van koophandel te Leyden wordt betoogd, dat de Regering dat regt niet heeft; ook ambtenaren op Java en hier te Lande zijn die meening toegedaan. De Minister zou dit vraagstuk op dit oogenblik niet beslissen, maar alleen zeggen, dat het besluit in elk geval niet kon worden ingetrokken, zonder dat te gelijker tijd gewijzigd werden de besluiten van 1842 betrekkelijk de tarieven, vigerende voor Palembang, Muntok en Banjermassing, die op dat besluit gegrond waren. De Minister moest tevens doen opmerken, dat geene der geraadpleegde autoriteiten aan die intrekking gedacht, of haar voorgesteld hebben; dat dit ook niet hier te Lande is geschied.

Thans keerde de Minister tot de rede van den heer Hoynck terug. De handel, zeide die spreker, had niet geweten, dat er gebrek was aan personeel voor de opengestelde havens. Dit punt achtte de Minister voor eene absolute beantwoording niet vatbaar. Om een tarief toe te passen en uit te voeren, zoo onderscheiden in onderdeelen als het Indische, had men behoefte aan bekwame menschen, die zeldzaam worden aangetroffen. Wat nu den eersten tijd betreft, meende de Minister dat het gebrek niet zou worden gevoeld, omdat de invoeren niet of in onbeduidende mate zouden plaats hebben; slaat de vraag echter voor de toekomst, op den duur, ja dan zou hij geneigd zijn, die in meer ontkennenden zin te beantwoorden. Wat betreft het punt van de publiciteit, gegeven door de Kamer van koophandel te Rotterdam aan haar advies, de heer van Hall had het voldoende gereleveerd; maar indien de heer Hoynck later zeide, dat die publicatie was een gevolg van eene discussie, gevoerd in de Eerste Kamer, dan moest de Minister zeggen, dat deze in de Eerste Kamer wel had gediscuteerd met een lid dier Kamer, maar geenszins met den President der Rotterdamsche Kamer van Koophandel. De Minister hoopte, dat de heer Hoynck deze distinctie zou beamen. Dat lid had ook gezegd, dat de agitatie vermeerderd was door het bekend worden van het ontwerp-tarief voor Oost-Indië; de Minister was het met hem eens, dat het was een project, dat nog alle stadiën van onderzoek en verandering moest doorloopen, hij zou dan ook de gewigtige, daaraan verbonden quaestiën niet behandelen. Alleen wilde hij ook verklaren, dat het voornemen der Regering was, om in de tarieven geene verandering te brengen dan wanneer de voorwaarden vervuld zouden zijn, waardoor de nijverheid in ons Land in staat zou zijn, die veranderingen te doorstaan. Volkomen gaf de Minister het toe, dat de ontijdige openbaarmaking van dat stuk de vrees heeft kunnen doen verhoogen; maar hij verklaarde — ook in antwoord op de vraag van den heer Sloet — dat die mededeeling door hem Minister niet alleen niet was gebillijkt of gewenscht, maar dat zij hem ten allerhoogste had gegriefd, en dat hij nog niet kende den oorsprong van deze onbescheidenheid, of van dat pligtverzuim.

De Minister zou nu eindigen met te beantwoorden de bepaalde vraag, gedaan door den heer Hoynck. Zoo lang niet bekend zou zijn eenige wijziging in de ordonnantie van den Gouverneur-Generaal van 31 mei zal elk Nederlandsch schip, dat in vertrouwen op die ordonnantie eene bestemming zal hebben erlangd naar eene der opengestelde havens, dáár de goederen kunnen lossen en de regten betalen. Tot dusver meende de Minister, was in die havens slechts één schip gekomen, geladen met machines voor eene suikerfabriek. Over het algemeen moest men zich dan ook niet voorstellen, dat die havens groote handels-emporia zouden kunnen worden; meest alle zijn opene reeden; waar schepen soms op $^{3}/_{4}$ uur afstands verpligt zijn ten anker te gaan. De Minister hoopte, dat hij er in geslaagd zou zijn, op een positieve vraag een positief antwoord te geven; maar verklaarde zich bereid, om, bij het bestaan van verdere onzekerheid, nog nader inlichtingen te geven.

De heer Godefroi was het volkomen eens met den heer van Hall, dat zij, die voor de motie van den heer van Hoëvell gestemd hadden, zich thans moesten onthouden van te treden au fond van de quaestie; hij geloofde het pligt te zijn, dat er in de Kamer eene stem opging tegen de voorstelling van den heer Sloet, alsof de agitatie niets anders was dan eene kunstmatig opgezette politieke beweging, niets anders dan hetgeen men wel eens in de Kamer genoemd had, eene politieke machine de guerre. Het was alleen aan de poëtische verbeeldingskracht van den heer Sloet mogelijk, om tusschen deze zaak verband te zoeken, èn de diefstal van stukken, èn de schadevergoeding voor slaven. De heer Sloet was dan ook plus ministeriel que le Ministre; want de Minister had loyaal en met eerlijkheid erkend, dat er bezwaren tegen den maatregel bestaan. Hij geloofde, dat men hier wel moest onderscheiden. Er was in deze overdrijving, maar er was ook kalm en bedaard overleg. Er heerschte overdrijving, wanneer men de zaak bijv. in verband bragt met het tarief, omdat men in dat opzigt onbillijk was jegens dezen Minister, die geene aanleiding had gegeven om te denken, dat verwezentlijkt zal worden al hetgeen men van zekere zijde vreest. Dat tarief was een pas geboren vrucht, dat nog groeijen moest, nog leven moest ontvangen; en dat door gedachtenwisseling en zuivering voorzeker uit den smeltkroes van het onderzoek niet zou komen zoo als de proeve nu luidt. Het was te betreuren dat bijzondere personen, aan wie de Minister de kennisneming dier proeve had vertrouwd, van dat vertrouwen misbruik hadden gemaakt. Er was dus overdrijving; maar er was ook bedaard oordeel; en nu ging het te ver die twee elementen dooreen te mengen en het geheel te beschouwen als eene politieke agitatie. Ook bij hem had de late openbaarmaking der bezwaren van den handel aanvankelijk verwondering verwekt; maar hij is later van die verwondering terug gekomen. De belanghebbenden hebben omtrent de uitvoering informatiën gevraagd in Indië; en eerst *nadat* die informatien die ongunstig luidden, waren ontvangen, zijn zij met hunne bezwaren opgekomen. Daarbij komt, dat de maatregel uitgegaan was van den vorigen Minister van Kolonien, en dat men eerst heeft willen afwachten, hoe de tegenwoordige Minister daarover denken zou. Die de zaak bedaard beoordeelen, die zich dus als het ware plaatsen op het standpunt van den Minister van Kolonien, zullen dezen Minister regt doen wedervaren; die de zaak overdreven hebben, moeten teregt gezet worden; en daarom had hij voor de motie van den heer van Hoevell gestemd, en daarom ook heeft hij gemeend, bij deze, protest te moeten aanteekenen tegen de meening, uitgedrukt door den heer Sloet.

De heer *van der Linden* had gewenscht zijne zienswijze niet mede te deelen dan nadat de stukken waren overgelegd. Na de rede van den Minister moest hij echter constateren, dat deze als het voornemen van de Regering had te kennen gegeven om in de tarieven geene verandering te brengen dan wanneer de voorwaarden vervuld zouden zijn waardoor de nijverheid in ons Land in staat zou zijn die veranderingen te doorstaan. Een voornemen dat dus de Nederlandsche nijverheid waarborgt tegen elken maatregel van overijling. Wat de tariefkwestie zelve betreft, meende hij dat daarin op geenerlei wijs eenige verandering kon gebragt worden dan bij de wet. De tegenwoordige toestand was bestendigd door de wetgeving van 1850 en hij geloofde niet dat men eene schifting kon maken. Het een hing van het andere af. Beide zaken stonden in naauw verband; hij wenschte dus bij de Regering aan te dringen, om geene verandering dan alleen bij de wet tot stand te brengen.

De heer *van Hall* verklaarde bij afwezigheid van den heer Sloet te voldoen aan eene behoefte die hij gevoelde wanneer hij in antwoord op de rede van den heer Godefroi herinnerde dat de heer Sloet verklaard had dat de handelaren waren ter goeder trouw, maar dat zij zonder het zelf te weten mogelijk waren medegesleept in eene intrigue. Hij voor zich kon het denkbeeld niet van zich afweren dat de heer Sloet volkomen regt had, dat er eene intrigue onder den grond bestaat, en welligt zou de man te vinden zijn, wiens pen de adressen had gesteld. Meer zal hij er niet van zeggen.

De heer *Hoynck van Papendrecht* verklaarde door het antwoord des Ministers op zijne vraag weinig te zijn gerustgesteld. Wie zou, wetende dat de Minister niet gezind was voor de voortdurende openstelling der havens, daarop zich in handelsoperatien durven begeven? De Nederlandsche schepen kunnen, had de Minister gezegd, regten betalen, maar had hij den Minister wel begrepen dan moesten die schepen eerst naar de groote havens gaan; maar dan waren de bezwaren van den handel niet weggeruimd, die gelijkstelling met de vreemde schepen verlangde.

De heer *Minister van Kolonien* verklaart hierop, dat zoo lang geene verandering in de ordonnantie zal zijn gekomen, de schepen in de opengestelde havens zullen worden toegelaten; doch dat het zeer duidelijk was dat zoo lang het besluit van 1841 niet was ingetrokken Nederlandsche schepen niet zullen worden toegelaten dan na eerst eene der groote havens te hebben aangedaan. Men moest echter niet vergeten, dat dit alleen betrof katoenen en wollen manufacturen; want het besluit van 1841 sprak alleen van deze. Andere objecten van de Nederlandsche nijverheid waren daaronder niet begrepen.

§ 7. Tarief van Regten van In- en Uitvoer.

De heer *van Hall* gaf de Regering in ernstige overweging om het stelsel van hooge regten zoo veel mogelijk te handhaven. Wanneer hij dit deed dan hoopte hij bij de Kamer eene gunstige praedispositie aan te treffen; want de discussien in 1850 hadden voldingend aangetoond, dat men de liberaliteit niet al te ver wilde uitstrekken. Hij wenschte echter wel begrepen te worden. Hij verlangde de handhaving van hooge regten omdat hij die beschouwde als eene belasting gevorderd van den Javaan om de schatkist te stijven. Die belasting (bij katoenengoederen klimmende tot 24 of 30 pCt.) was in het belang van de schatkist. Anderen meenden dat het was in het belang van den handel. Dat sprak hij tegen. Vroeger had men beweerd dat onze fabrieken met de vreemde niet konden concurreren en door dat gemis aan spoorwegen de brandstoffen zoo duur kwamen, dat, ware dit het geval niet, onze fabrikaten wel 50 of 60 pCt. goedkooper zouden zijn. Deze gronden sprak hij tegen. Was het in facto waar, dan zou ook in Nederland het beschermend regt moeten worden gehandhaafd; maar hij paste op Java niet toe dezelfde beginselen van staathuishoudkunde als in Nederland. Op Java waren die regten geene bescherming, maar eene belasting die de Javaan betaalt. Het argument van vrijen arbeid was vervallen, want de belasting op het gemaal was afgeschaft. De fabrieken te Almelo betaalden *f* 3.50 a *f* 4 het hoed aan vracht voor brandstoffen die te water werden aangevoerd. Enschedé, dat den waterweg niet bezat, betaalde voor den aanvoer van brandstoffen veel meer. Indien nu spoorwegen de brandstof 50 of 60 pCt. minder zouden doen kosten, dan zou reeds nu Enschedé met Almelo niet kunnen concurreren, en dit was het geval niet. Hij geloofde dat aan onze nijverheid andere bezwaren waren verbonden. Zij kon met de Engelsche fabrieken niet concurreeren omdat deze op zoo uitgebreide schaal waren ingerigt, omdat zij zooveel te gelijk leverden, dat de rebuten tegen oneindig goedkoopere prijzen konden worden afgezet; vrije arbeid en brandstoffen deden hier niets ter zake. Wat de Zwitsersche fabrieken betrof, de witte katoenen werden alleen door waterkracht gedreven, maar voor de *gedrukte* gebruikte men turf en hout, en nu zou in Overijssel de turf toch wel zoo goedkoop zijn te verkrijgen als in Zwitserland. Eischte dus onze nijverheid hooge regten als bescherming, men zou ze ook hier moeten vorderen. Intusschen bleef hij op de handhaving dier hooge regten staan, omdat zij uitmaken eene belasting die onze schatkist niet kan derven.

De heer *van Hoëvell* verblijdde zich dat eene redevoering door hem in 1854 uitgesproken en waarvan hij zelf zich op dit oogenblik niets herinnerde, een zoo diepen indruk op den heer van Hall had gemaakt, dat deze zich al het toen gesprokene woord voor woord herinnerde. Hij zou thans niet treden in discussie over de vraag in hoever de fabrikanten van Twenthe noodig hadden het behoud van het beschermende stelsel op Java. Maar hij wil alleen doen opmerken dat de heer van Hall in het stelsel geene verandering verlangde, omdat het daarstelde eene belasting op den Javaan? Maar hoedanig heft men die belasting? Als de Javaan Engelsche lijnwaden koopt betaalt hij het dubbele regt: het is dus wel degelijk een beschermend stelsel. De spreker ging niet zoo ver als de heer van Hall. Hij wilde op den duur het beschermend stelsel in Indië niet behouden; maar eene andere vraag is het hoe te handelen om van dat stelsel af te gaan. Er was menige nijverheid die met groote moeijelijkheden had te worstelen, en het was dus de vraag of het wenschelijk was daaraan eene vernielende hand te slaan. Daartegen streed hij en nu verheugde hij zich in den heer van Hall te vinden een bondgenoot, ofschoon deze ook van een ander beginsel uitging.

De heer *van Hall* herhaalde, dat hij de hooge regten verdedigde als belastingstelsel, en niet met het denkbeeld van beschermende regten; en hij verklaarde dat hij deze discussie had geprovoceerd opdat ieder zou weten in de Kamer, hoe over de kwestie werd gedacht.

Over de §§ 8 en 9 (telegrafen en stoompaketvaart) werden geene debatten gevoerd.

Lit. C. (kultuurstelsel.)

De heer *van Hall* begon met de toegevendheid der Kamer in te roepen indien hij een terrein betrad, waarop hij schaarsch getreden was; hij hoopte dan ook dat de overtuiging zou bestaan, dat waar hij dwalen mogt, zulks alleen het gevolg van onwillekeurige mistasting zijn zou. Zijne innige overtuiging was, dat, zonder krachtig vast te houden aan het stelsel dat than bestond, onze schatkist voor groote verliezen niet bewaard kon blijven. Met een grievend leedwezen had hij in de discussien der Kamer tegen dat stelsel hooren opkomen op eene wijze, die tot slooping van het kultuurstelsel moest leiden. Hij had gedurende het reces nagelezen, al wat sedert 1850 over deze zaak was gezegd. De Kamer behoefde van al dat gezegde geene analyse van zijne zijde te vreezen; te minder omdat het meeste op hetzelfde neer kwam. Maar hij achtte zich verpligt aan de Regering aan te bevelen eene krachtige en eerlijke handhaving van art. 56 van het Regerings-reglement. Alle vrees om te spreken had hij ter zijde gesteld, omdat hij die aanbeveling noodig achtte; die aanbeveling moest ook ondersteuning vinden bij de Kamer, opdat alle ambtenaren in Indië van den hoogsten tot den laagsten rang doordrongen mogten worden van de overtuiging, dat handhaving van het kultuurstelsel de wil is van het Moederland. Verre zij het van hem te denken, dat de tegenwoordige Gouverneur-Generaal een ander man zou zijn geworden als hij geweest was, toen hij spreker, naast dien staatsman gezeten, hem aan aanvallen blootgesteld zag doch steeds op denzelfden weg volhouden. Die man kon niet zijn veranderd, maar het was toch goed dat zoowel de Reg. als de ambtenaren wisten hoedanig de geest was van de vergadering, dat zij niet wenschte af te breken wat tot heil van het Vaderland was tot stand gebragt. Hoeveel gewigt men ook te regt hechtte aan eene volksvertegenwoordiging, men kon zich niet ontveinzen, dat al de schatten die wij uit Oost-Indië putten te danken waren aan de energie en het beleid van het autocratisch gezag; en de spreker herinnerde zich niet dat er een enkele gulden was verkregen ten gevolge van besluiten door de Kamer genomen. Men moest ook niet vergeten, dat de Kamer niet behoorde af te breken wat onder Koninklijk gezag was daargesteld.

Aan het kultuurstelsel was men *alles* verschuldigd. Uit de jongste discussiën was gebleken, dat de territoriale inkomsten niet meer dekten de uitgaven in Indië en dat de vruchten van het stelsel van kultures het hoofdbestanddeel uitmaakten van ons koloniaal batig slot. En toch liet men geen rust tot dat die vruchtdragende boom geveld zou zijn. Neen, geveld was te sterk. Den bijl laat men nog niet zien, maar men ondermijnt zooveel mogelijk de wortels, waaruit zij de sappen trekken uit de aarde. Men was begonnen met te betoogen dat in art. 56 van het Regerings-reglement lag opgesloten de overgang tot vrijen arbeid; nog onlangs was dit aldus voorgesteld. Maar het beginsel was uitgedrukt in de eerste alinea en daarin strekt geene enkele bepaling om te komen tot een overgang; er wordt integendeel in gesproken van het instandhouden van het stelsel *zoo veel doenlijk*. De wetgever was zoo schroomvallig om aan dat stelsel de hand te slaan dat de 5de alinea, waarin van *bezwaren* wordt gesproken, de opheffing daarvan eerst *na een opzettelijk onderzoek* mogelijk is gesteld. En eindelijk spreekt het 6de lid van *voorbereiding eener regeling*. Die regeling zal niet zijn de vrije arbeid, maar volgens het artikel der wet eene regeling tot voorbereiding van den vrijen arbeid. De Regering kon en mogt niet anders doen dan hetgeen art. 56 gebiedt, en de spreker geloofde dat de wet op dit punt zoo duidelijk was, dat geene andere redenering mogelijk is. Zijn gevoelen werd nog duidelijker gestaafd door de geschiedenis der discussie over ast. 56. Alle amendementen, die voorgesteld waren om om het denkbeeld van spoedige invoering van vrijen arbeid duidelijker uit te drukken werden verworpen; zelfs werd een amendement verworpen, door den heer Thorbecke voorgesteld, waarin werd verklaard dat het kultuurstelsel zou worden gehandhaafd alleen voor zoover het bestaanbaar was met de daarin opgenoemde voorwaarden. De Kamer verlangde dus de handhaving van het stelsel van kultures, en die meening was het best uitgedrukt door het destijds geuite advies van den heer van Nispen, die tegen de amendementen stemde, omdat hij vreesde, dat men aan het bestaande stelsel de hand zou slaan, dat men het zou afbreken of laten afbreken en daarvan later de bittere gevolgen ondervinden. En ondanks dit alles liet men niet af een stelsel te ondermijnen, waarvan de handhaving door het onverbiddelijk staatsbelang en de wet geboden werd.

Men trachtte de openbare meening gerust te stellen door te beweren dat men ook bij het stelsel van vrijen arbeid de millioenen, die de schatkist noodig had, zou blijven behouden. De heer van Twist echter, een man van even groote bedachtzaamheid als ondervinding, had herhaaldelijk zijne vrees te kennen gegeven dat het verlaten van het stelsel van kultures op ons batig slot een grooten invloed zou doen gevoelen. Alleen omtrent de suikercultuur verschilde hij in meening; ten aanzien van alle overige kultures scheen hij te deelen in de bezorgdheid, dat verandering van het stelsel ons aan groote verliezen, zoo niet aan totaal bederf zou blootstellen. Het was noodzakelijk om het stelsel te handhaven zoolang de Indische Maatschappij in den tegenwoordigen toestand verkeerde. Men zeide, het kultuurstelsel was stationair en daarom moest men overgaan tot vrijen arbeid. Indien hij de praemisse toegaf dan nog verzette hij zich tegen de conclusie. Want wie zou niet gaarne zien, dat een toestand stationair bleef die zoovele winsten opleverde? Het ware wenschelijk dat de, toestand nog een 10tal jaren aanhield voor hen die spoorwegen verlangden, die voor aanstaande oorlogskosten vreezen. Maar de praemisse was onjuist. De heer van Twist had den sleutel gegeven van dien stationairen toestand. Men heeft dien geboden; men heeft niet gewild uitbreiding; het stationaire was dus niet het gevolg van eene *vice propre*, van een bederf in het stelsel zelf, maar een gevolg van de snoeijende hand van den mensch. De heer van Twist had zelf betoogd dat het stelsel voor uitbreiding vatbaar was en daarin had hij met den heer van Hoëvell verschild. Spreker wilde niet zeggen, dat uitbreiding noodzakelijk was; maar hij wilde er door aantoonen dat men moest behouden een stelsel waarmede het Land staat of valt. Hij wil toegeven dat vrije arbeid mogelijk is wat Java betreft, maar voor ons was die vrije arbeid niet mogelijk, omdat wij dan niet die inkomsten zouden trekken die wij trekken moeten. Voor de wet der noodzakelijkheid moet bukken de mogelijkheid. Men moest eerst de bronnen aanwijzen, die vervangen zouden de millioenen van het batig slot, ten ware men ten believe der Javanen onze eigene bevolking diep ongelukkig zou maken. Ook op Java waren andere bronnen niet denkbaar, want de heer van Twist zelf had gezegd dat dáár geene andere belasting denkbaar was die op de bevolking minder drukken zou dan het kultuurstelsel. Spreker had wel geneeskundigen menschelijke ziekten zien bestuderen, doch steeds met het doel om de kwaal te genezen; hier bestudeerde men den vrijen arbeid om te zien of men het vruchtdragende stelsel kon bederven.

Met nog een enkel woord wenschte de spreker te wijzen op hetgeen straks reeds door hem was aangestipt: op het belang namelijk dat de fabriekanten en de nijverheid in ons Land hadden om het kultuurstelsel te zien gehandhaafd. Het een stond met het andere in verband. *Na* het voedsel koopt de Javaan het eerst van al een kleedje. Het kultuurstelsel verschaft aan den Javaan het geld, en daardoor aan onze fabrieken het debiet. Nederland was ook geregtigd dat stelsel te handhaven, niet alleen omdat wij in de plaats zijn getreden van Vorsten die dezelfde regten over de bevolking uitoefenden, maar ook uit een hooger beginsel, omdat dwang tot den arbeid, mits voldoende aan de voorschriften van art. 56 Regerings-reglement, voor den inlander nuttig is. De Javaan verlangt vrijheid van arbeid, om de vrijheid te hebben *niet* te arbeiden. Wij dwingen hem tot arbeid die anders niet verrigt, wij geven hem eene belooning, die anders niet genoten zou worden. De betaling zelve die wij geven is hoog genoeg; want toen een vorige Minister van Kolonien het advies vroeg van den heer van Twist als Gouverneur-Generaal omtrent de noodzakelijkheid eener verhooging van plantloon, achtte deze staatsman die verhooging niet noodig. En wat is ook het resultaat van dat kultuurstelsel? dat de welvaart van den Javaan vermeerdert. In 1857 werd dit door den heer van Hoëvell in twijfel getrokken, en dit werd toen door den toenmaligen Minister, thans Gouverneur-Generaal, uitmuntend beantwoord. Uit de door hem overgelegde staten bleek dat de consumtie van rijst in 10 jaren tijd van 14 tot 27 millioen was geklommen, dat de ingevoerde katoenen met 50 pct. waren vermeerderd, en dat juist de gemeenste soorten — en dit is een opmerkelijk feit — een vierdubbelen aftrek hadden. Men zou daardoor bijna tot de conclusie komen dat de welvaart op Java oneindig meer was toegenomen dan in ons eigen Vaderland; want dat onze tabellen van in- en uitvoer die resultaten niet opleverden. Men sprak ook altijd van de wreede behandeling, die de Javaan onderging, maar er was geen vreemdeling, en er was geen werk door buitenlanders geschreven, die niet de behandeling van den Javaan prees, in vergelijking met hetgeen elders geschiedt. Het kultuurstelsel strekte tot welzijn van het Vaderland en noodzaakte den Javaan om te doen wat voor hem noodig was te doen. Hij kon dan ook niet anders dan de Regering de handhaving van dat stelsel op het hart drukken.

De heer *Minister van Kolonien* zou op de rede van den vorigen spreker zich bepalen tot het beantwoorden der door dezen gestelde vraag. Ja, de Reg. zou het kultuurstelsel handhaven; in de eerste plaats omdat die handhaving door een wettelijk voorschrift wordt geboden; in de tweede plaats omdat de Min. geloofde dat het kultuurstelsel voor Nederland de meest gewenschte vruchten opleverde met de minste opoffering voor den Javaan. Er bestond geen ander middel om dezelfde voordeelen te behouden; wat de toekomst eenmaal opleveren zal was nog niet te beslissen. Ook de Reg. vertrouwde dat door het Indisch bestuur het stelsel zou worden gehandhaafd; maar de Min. voegde er bij, dat aan den Gouv.-Gen. was voorgeschreven dat, wanneer tot uitvoering van art. 56 tot eenige verandering of wijziging der beginselen, waarop het kultuurstelsel berust, mogt worden overgegaan, zulks niet mogt geschieden, dan na daartoe de magtiging des Konings te hebben verkregen.

Over § 10 (financiele boekhouding in indië) werd geene discussie gevoerd.

Bij § 11 (vrijwillige teelt van sommige stapel-produkten) vroeg de heer Duymaer van Twist het woord, doch werd de vergadering wegens het late uur, na het uitbrengen van eenige rapporten over ingekomen verzoekschriften, verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.